

L'ARTAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ

SANT FELIU DE GUÍXOLS

NÚM. 43 JUNY 2002

LA BIBLIOTECA

**Sant Jordi
2002**

EL PATRIMONI

**La idea del port natural
com a estímul per al
Museu d'Història**

EL TEMA

**Néstor, i el Museu
d'Història?**

SERVEI D'EDUCACIÓ

**La problemàtica
del Batxillerat**

43

EN AQUEST NÚMERO ...

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ SANT FELIU DE GUÍXOLS NÚM. 43 JUNY 2002

EDITORIAL	3
NÉSTOR, O LA IL·LUSIÓ PERMANENT I COMPARTIDA- PEL MUSEU D'HISTÒRIA	
L'ARXIU	4
ELS TALLERS D'HISTÒRIA DE SANT FELIU DE GUÍXOLS DARRERES DONACIONS DE L'ARXIU	
LA RECERCA	10
VERDAGUER I SANT FELIU, AMB MOTIU DEL CENTENARI DE LA MORT DEL POETA	
EL PATRIMONI	14
RELACIÓ DE MOL·LUSCS TROBATS A LA PLATJA DE SANT FELIU LA IDEA DE PORT NATURAL COM A ESTÍMUL PER AL MUSEU D'HISTÒRIA DE SANT FELIU	
EL TEMA	22
MUSEUS, EDUCACIÓ I INSTRUCCIÓ	
EL MUSEU	26
EL DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE DEL MUSEU D'HISTÒRIA A L'EDIFICI DEL MONESTIR AVALUACIÓ DE LES ACTIVITATS REALITZADES SOBRE "LA PREHISTÒRIA A LA NOSTRA COMARCA" NOTÍCIES DEL MUSEU DARRERES DONACIONS DEL MUSEU	
SERVEI D'EDUCACIÓ	30
LA PROBLEMÀTICA DEL BATXILLERAT LA UEC (UNITAT D'ESCOLARITZACIÓ COMPARTIDA) DE SANT FELIU DE GUÍXOLS NOTÍCIES DEL SERVEI D'EDUCACIÓ	
LA BIBLIOTECA	35
SANT FELIU DISPOSA D'UNA NOVA GUIA DE RECORREGUTS PELS CARRERS DE LA CIUTAT LA BIBLIOTECA ESCOLAR DE L'IES SANT ELM SANT JORDI 2002: LA BIBLIOTECA AL CARRER I ALTRES REFLEXIONS NOTÍCIES DE LA BIBLIOTECA NOVETATS EDITORIALS "SELECCIÓ SANT JORDI 2002"	
DIRECTORI	43

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ

EDICIÓ

ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ
DE L'AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

REDACCIÓ

MONESTIR, c/ Abadia, s/n
17220 St. Feliu de Guíxols
Tel. 972 82 15 75
Fax. 972 82 15 74

COORDINACIÓ

ÀNGEL JIMÉNEZ

CONSELL DE REDACCIÓ

SÍLVIA ALEMANY
M. ÀNGELS COMAS
DAVID HERNÁNDEZ

COL·LABORADORS

M. ÀNGELS SUQUET, JOSEP ESCORTELL, SÍLVIA ALEMANY,
JORDI COLOMEDA, JULIO FALCES, MARC AULADELL, QUIM DÍAZ,
JORDI GAITX, NÉSTOR SANCHIZ, JOSEP SOLÀ, ÀNGEL JIMÉNEZ,
F. XAVIER HERNÁNDEZ, M. CARMÉ SAGUER, DAVID HERNÁNDEZ.

Foto de la portada

ARXIU MUNICIPAL

Fotos del tema

ESTER LLORCA (Bergantí)

Assessorament lingüístic

JOSEP SOLÀ

Disseny i maquetació

DOSIS DISSENY

Impressió

GRÀFIQUES BIGAS

DIPÒSIT LEGAL: GI-1.616-89

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny, fotografies, dibuixos i estadístiques, no pot ser reproduïda, emmagatzemada ni transmesa de cap manera ni per cap mitjà (elèctric, mecànic, òptic, de gravació o bé fotocòpia) sense autorització prèvia de l'autor i editor.

Néstor, o la il·lusió permanent -i compartida- pel Museu d'Història

La jubilació laboral -la seva col·laboració continuarà igualment, a tots els nivells- del tècnic del Museu d'Història, Néstor Sanchiz, ens invita a fer una parada per reflexionar una mica sobre on som del llarg i vell camí de realitzar un projecte del Museu d'Història de la Ciutat.

Ja fa alguns anys, un grup de guixolencs il·lustres residents a Barcelona es va reunir a la capital, en un debat públic, per parlar sobre "El futur de Sant Feliu". La reunió l'havia organitzada el Casal Guixolenc. Era la nit de l'11 de juny de 1960. Hi assistiren una seixantena de socis, una representació de la premsa i la junta del Casal, que presidia Jaume Marill. De les conclusions, que foren moltes i excel·lents, n'extraïem la que feia referència al Museu d'Història:

"L'actual Museu Municipal, migrat i pràcticament tancat al públic, no és digne de Sant Feliu. Cal destinar-li més espai, ampliar considerablement les seccions: donar la importància deguda a la marina guixolenc, crear la secció de la indústria surotaquera, etc. L'antic auge i tot el passat guixolenc, que deu enorgullir-nos, han de quedar plasmats en el Museu. Pensem que la major part dels visitants s'interessen per les cultures antigues i valoritzen les poblacions per l'amor que demostren al propi passat. Complement de l'anhelada restauració arquitectònica, el nucli del Convent hauria de fer-se tot ell accessible exteriorment; la part posterior té prou unitat i bellesa per a destacar-la. Això representaria obrir un carrer o passeig de circumval·lació, ja iniciat al voltant de l'absis, el qual caldria, per tant, perllongar per l'hort rectoral. Aquest podria convertir-se en jardí públic".

Un bell -ja vell, de 1960!- somni. Durant el decenni del setanta, en temps -i a l'entorn- de Lluís Esteve, un petit grup de guixolencs prengué la torxa dels primers, i hi posaren els fonaments d'un projecte de Museu d'Història, que s'hauria de continuar.

Les obres de restauració de l'edifici del monestir, durant la dècada dels vuitanta, permeteren de continuar amb la idea de 1960 als qui havien pres el relleu, i que Néstor Sanchiz, d'alguna manera, avui encara representa. El Museu d'Història de la Ciutat tenia l'objectiu d'explicar l'evolució econòmica, social, política i cultural de Sant Feliu, des de la prehistòria fins a la darrereria del segle XX. Caldria muntar la sala d'història del monestir benedictí, la de l'aventura a Amèrica, la de la industrialització, la de la Guerra Civil i el franquisme, etc. I fer-ho pensant en la diversitat d'usuaris o sectors públics: els escolars, els historiadors, el ciutadans i el visitants.

Es recollí material i fons museístic a partir de les exposicions temporals que es feien conjuntament amb l'Arxiu Municipal, i que alhora servien per a imaginar com podria ser l'ampliació del futur museu. No es pensava en el goig personal d'uns pocs aimants de coses antigues. Ni es pensava en el museu com a finalitat, sinó com a mitjà de transmissió d'uns continguts identificadors del poble.

A Néstor -i a la generació que representa, entre els qui modestament em compto-, els ha arribat l'hora de deixar pas a la joventut, quan encara aquell antic desideratium no s'ha acomplert. Per falta de suport social i polític? Ben segur. Per no saber-lo explicar, aquell projecte? Probablement. Tant se val! Mala sort. Tanmateix, Néstor -i els altres-, la vella generació, es mantindrà en la utopia; però aquesta utopia ara està fonamentada en l'esperança que una altra anella, recentment forjada, de la cadena -els joves historiadors guixolencs que avui investiguen i difonen el valor del patrimoni global- pren el relleu d'un objectiu compartit: fer arribar la història del poble a tothom, a través de les sales d'un futur Museu d'Història de la Ciutat; de fer que sigui alguna cosa força més que una il·lusió: una realitat.

La tasca d'en Néstor no ha estat inútil, i serà sempre un referent. El jovent, que tot just comença, ho fa a partir dels seus estudis, de la seva digna feina, del seu entusiasme i d'una total dedicació per la conservació del patrimoni. Per això sempre es comptarà amb ell.

Voldríem -així, en plural- que aquestes breus línies fossin una senzilla mostra del nostre homenatge i agraïment més sincer.

Àngel Jiménez
Coordinador de L'Arjau

Els Tallers d'Història de Sant Feliu de Guíxols. L'experiència i les possibilitats futures

Els Tallers d'Història van començar a funcionar l'any 1986 promoguts per l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols en col·laboració amb el Museu d'Història. És un servei que ofereix a professors i alumnes assessorament i eines -concretament, activitats i publicacions- perquè puguin treballar el coneixement i la visió crítica de la història a partir de la història local i les seves fonts. Una part de les activitats organitzades s'adrecen a sectors més amplis de població, sempre amb la voluntat de recuperar i difondre la història i el patrimoni municipals.

Després de setze anys de funcionament, tenint en compte que la nova llei d'arxius estableix com una funció dels mateixos l'organització d'activitats de difusió dels seus fons, pot ser oportú analitzar l'origen d'aquest servei i reflexionar sobre les seves potencialitats.

• EL NOM I L'ORIGEN DELS TALLERS D'HISTÒRIA

El nom que es va donar a aquests serveis prové de la tradició anglesa.

Els *History workshops* van ser concebuts per l'historiador Raphael Samuel cap a l'any 1966 per tal d'iniciar en la recerca els estudiants d'un centre per a treballadors, el *Ruskin College*, els quals partien d'una situació de desavantatge respecte als altres estudiants degut a les seves responsabilitats laborals i familiars. L'objectiu d'aquests tallers era reivindicatiu: encoratjar els treballadors a escriure la seva pròpia història. Lògicament, el punt de partida era l'entorn més immediat, és a dir, l'àmbit local.

Des dels anys vuitanta, a les comarques de Girona, han sorgit diverses iniciatives que han pres aquest nom (Salt, Girona, Maçanet de la Selva). En alguns casos es van constituir com a grups oberts per a la investigació i la difusió de la història local, en canvi, a Sant Feliu de Guíxols inicialment va predominar el vessant de servei educatiu. El seu creador va partir d'una seva experiència professional anterior en el món de l'ensenyament. Concretament, en una escola de Barcelona amb alumnes provinents d'un entorn de marginació i sense motivació per a l'aprenentatge acadèmic. L'experimentació amb fonts directes com documents i objectes degudament escollits va resultar un bon mitjà per introduir-los en l'estudi i la crítica de la història. El servei de Sant Feliu de Guíxols es va iniciar, doncs, amb el convenciment que aquesta metodologia podia ser profitosa per a tots els alumnes en general.

Catàleg de l'exposició del Centenari del tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona, 1992.

Aquesta experiència veterana ha estat referent en diverses ocasions, com l'article que va publicar el seu impulsor a la revista *L'Avenç* coincidint amb el quinzè aniversari de l'activitat (vegeu la bibliografia). Enguany, l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols ha estat convidat a participar en la ponència de l'Associació d'Arxivers de Catalunya "Reflexions per a la utilització didàctica dels fons d'arxiu a Catalunya", en el marc de les Primeres jornades Ensenyament-Arxiu, organitzades per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona. Els Tallers d'Història també seran objecte d'un curs organitzat per l'Associació d'Arxivers de Catalunya adreçat a arxivers i ensenyants, i han estat convidats a exposar la seva experiència en sessions de postgraus impartits per l'Institut de Ciències de l'Educació i pel Departament d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona.

• METODOLOGIA I ACTIVITATS

Com bé s'explica a l'article de *L'Avenç* abans esmentat, als Tallers d'Història es treballa en un equip interdisciplinari format per tècnics de patrimoni (arxivers i museòlegs) i docents que decideixen un tema que es desenvoluparà durant el curs. Els tècnics proposen les fonts més escaients per treballar el tema i els docents escullen les que tenen més possibilitats des del punt de vista didàctic. Feta la selecció, s'inicia la investigació i l'elaboració d'un dossier pedagògic en el qual es té en compte el context espacial i temporal, l'organització social i política de la comunitat, la població i la vida quotidiana.

Paral·lelament al treball a les aules, els tècnics elaboren un programa d'activitats relacionades amb el tema escollit i que s'adrecen al públic, en general, i als alumnes, de manera específica. L'activitat principal sol ser una exposició que, alhora, serveix com a pretext per a localitzar i recuperar elements importants per al patrimoni local, ja siguin documents o objectes. L'exposició es complementa amb una secció on s'exposa una mostra dels treballs -textos i dibuixos- realitzats pels alumnes a les aules, la qual cosa suposa no només un estímul per als mateixos sinó també una via perquè les seves famílies participin igualment de les activitats organitzades. D'entre els treballs presentats, uns quants s'escolliran per a la seva publicació el dia de Sant Jordi.

Al llarg de la seva existència, els Tallers d'Història han fet difusió de la història de Sant Feliu des de l'època prehistòrica fins al segle XX i han ofert als ciutadans una gran varietat d'activitats (vegeu annex). Algunes de caràcter formatiu, com conferències, col·loquis, tallers, demostracions pràctiques, projeccions de diapositives i vídeos o visites guiades. Però també s'han organitzat activitats a l'aire lliure de caire més lúdic, com cercaviles o simulacions històriques. I, a part dels mateixos dossiers pedagògics, s'ha promogut l'edició de materials diversos, com catàlegs, cartells o retallables.

La darrera iniciativa impulsada des de l'Arxiu Municipal en el marc dels Tallers d'Història és el grup de recerca de l'època franquista. La filosofia i la dinàmica de funcionament del mateix recupera en part l'essència dels *History workshops* primigenis, ja que aglutina adults de diversa formació i interessos, la qual cosa els permet iniciar-se en la recerca històrica i conèixer un tema concret, no només a través de l'estudi de les fonts documentals sinó també a partir d'activitats com conferències i projeccions. D'aquesta manera, fa poc que s'ha encetat una nova línia que, tot i que és molt diferent de les activitats organitzades fins aquest moment, té també un important vessant pedagògic.

• LES POSSIBILITATS FUTURES

El desenvolupament dels Tallers d'Història de Sant

A dalt, simulació històrica:
El vaixell de la sal arriba a la vila, 1998.

Sobre aquestes línies, detall de l'exposició *Sant Feliu durant el franquisme (1940-1975)*, 1996.

Ball de disfresses al Casino dels Nois, 1990.

Feliu es planteja des de l'Arxiu Municipal en el sentit més obert. És a dir, entenem per serveis educatius aquells que han de permetre trobar els mitjans per a comunicar a la ciutadania en general tots els aspectes que es poden aportar des dels arxius i l'arxivística. En definitiva, doncs, han de ser aquells que duen a terme la funció de difusió d'un arxiu. Tot i que pot semblar una afirmació bastant agosarada, és raonable pensar que totes les activitats de difusió organitzades pels arxius tenen com a objectiu principal proporcionar coneixements als ciutadans per tal que prenguin consciència tant del que s'ofereix des dels mateixos com del valor del patrimoni documental.

Per tant, entenem que la difusió feta des dels arxius té finalitat formativa i que encaixaria dins l'anomenat màrqueting social. Evidentment es pretén augmentar i diversificar el nombre d'usuaris mitjançant l'ampliació de l'oferta de prestacions. Però es tracta d'una promoció que no té ànim de lucre sinó que cerca el benefici de la comunitat, ja sigui en termes de qualitat de vida o bé contribuint a la dinamització econòmica, actuant -en el cas dels arxius i dels centres gestors de patrimoni- en l'àmbit del turisme cultural. És ben sabut que la identitat dels pobles, que es forja sobretot a partir del coneixement de l'entorn i de la perspectiva històrica, és bàsica per tal que aquests pobles valorin i promoguin les seves particularitats.

Un cop establerta la base sobre la qual s'organitza el servei, cal parlar dels tres eixos a l'entorn dels quals es pot desenvolupar: els continguts, els usuaris i el tipus d'activitats.

Com a gestors del patrimoni documental històric, els arxius poden donar a conèixer els seus fons i promoure la recuperació i coneixement de la història i el patrimoni del seu àmbit geogràfic. Com a implantadors dels sistemes de gestió de documents i com a administradors del dret d'accés a la informació, també poden fer pedagogia sobre el funcionament de l'Administració, la relació dels ciutadans amb la mateixa i els instruments de descripció de la documentació.

Des del punt de vista tècnic, els arxius poden aportar conceptes i metodologies de treball útils en l'organització d'entitats, institucions, empreses... Així, indirectament, també es contribueix a la conservació del patrimoni documental en l'àmbit privat.

Des d'un servei educatiu es poden transmetre, doncs, els següents continguts, tenint sempre present que cal aprofitar-los com a excusa per donar a conèixer els fons documentals i les prestacions de l'Arxiu:

- Història (local / universal) en tota la diversitat d'aspectes i èpoques
- Història de la institució a què pertany l'Arxiu
- Tècniques de recerca
- Fonts i tipologies documentals
- Conceptes i tècniques arxivístiques (gestió de documents)
- Organització i funcionament de l'Administració pública

El treball dels Tallers d'Història de Sant Feliu de Guíxols s'ha centrat fins ara en la història local, de manera que s'han arribat a tractar de manera força completa els diferents períodes. Encara queden, doncs, força temes per treballar.

La definició dels usuaris destinataris del servei és igual d'important que la tria dels continguts. Potser els docents i els alumnes de tots els nivells educatius (primària, secundària i universitat) en són els usuaris més immediats. Indirectament, també ho poden ser les seves famílies. Tanmateix, l'àmbit d'actuació dels serveis educatius també s'ha d'estendre al públic en general i és aquí on rau en moltes de les possibilitats del seu desenvolupament i la seva incidència en la societat. Tot i que s'han adreçat a tots els ciutadans, els Tallers d'Història han centrat la seva actuació en l'ensenyament primari mitjançant l'equip format amb els docents. Sense abandonar aquesta línia de treball tan consolidada i productiva, val la pena trobar fórmules per ampliar-la a l'àmbit de secundària (especialment pel que fa a l'assessorament dels treballs de

recerca i també programació de sessions i tallers dins els currículums dels centres) i de la universitat (com per exemple programació de crèdits de lliure elecció i foment de treballs de recerca). També es poden cercar col·laboradors fora del món de l'ensenyament que facin de pont amb altres sectors d'usuaris potencials. Aquests col·laboradors poden ser dins la mateixa Corporació, com per exemple el Servei d'Educació, la Biblioteca, els centres cívics i les àrees de Turisme i Activitats Culturals. O fora dels serveis municipals, com ara entitats i associacions actives i amb cert compromís social.

La programació de les activitats és la clau de volta de l'èxit del servei. Certament es troba condicionada pels recursos i s'ha d'adaptar als usuaris als quals es vol adreçar. No obstant, l'enginy del programador és l'únic que pot fer que aquestes siguin atractives i divertides sense renunciar a la qualitat i al rigor. En aquest sentit, cal cercar l'equilibri entre les activitats més estàtiques que se solen realitzar en interiors, com conferències, taules rodones, cursos, projeccions, visites guiades, i les activitats de caire més lúdic i espectacular com poden ser cercaviles, simulacions històriques, jocs i gimcanes... En el marc dels Tallers d'Història s'han organitzat activitats de tota mena; no obstant això, pot ser interessant donar més continuïtat a les del segon bloc.

A més de les activitats, de naturalesa efímera, cal que els serveis educatius elaborin els productes que seran el testimoni material dels programes realitzats i que, alhora, puguin constituir una oferta estable que es pot difondre, per exemple, a través dels centres de recursos pedagògics. Els productes poden ser de naturalesa molt diferent, de manera que podem trobar des de publicacions monogràfiques fins a catàlegs, publicacions periòdiques, jocs, cartells, retallables o postals. També en aquest cas, a Sant Feliu de Guíxols, hi ha hagut una producció molt variada. Després d'analitzar quines són les vies de creixement que es poden encetar, cal necessàriament fer unes reflexions de caire possibilista. En primer lloc cal tenir en compte que, en general, es detecta que hi ha una sobresaturació de l'oferta d'activitat cultural, que s'accentua com més gran és la població. També hi ha la percepció força estesa que costa mobilitzar els ciutadans. Aquests factors simplement indiquen als agents culturals que cal ser selectius i precisos a l'hora d'engegar programes.

En segon lloc, com hem dit abans, la nova llei d'arxius posa la base perquè les administracions hagin de destinar recursos a la funció cultural dels arxius, que fins ara havia depès únicament dels interessos i els perfils dels arxivers. Tanmateix, la seva definició tan poc concreta (es parla d'activitats de difusió, en general) implica que, d'una banda, hi hagi un ampli marge d'autonomia en la creació de programes i serveis, però de l'altra, també deixa l'ambició de les actuacions a mans dels equips de govern. Això, en l'àmbit de les competències municipals, es pot aplicar també a l'organització de les activitats culturals en general. Ben segur que el treball dels tècnics és bàsic per a definir les propostes, planificar-les i programar-les, però aquestes han de tenir prou recursos (econòmics i d'equipaments) per tal que siguin dignes i tinguin continuïtat.

M. ÀNGELS SUQUET
Arxiu Municipal

Bibliografia

- ALBERCH, Ramon; BOADAS, Joan. *La función cultural de los archivos*, IRARGI. Centro de Patrimonio Documental de Euskadi, 1991, 94 pp.
- BOADAS, Joan. "Gestió cultural, partenariat i arxius", *Lligall*, 1995, núm. 10, pp. 117-119.
- BOADAS, Joan. "L'estratègia de difusió dels arxius catalans: anàlisi d'actuacions i algunes propostes", *Lligall*, núm. 8, 1994, pp.157-175.
- FONTANA, Josep; UCELAY DA CAL, Enric. "Raphael Samuel: els <History workshops>, una història de classe", *L'Avenç*, núm. 89, 1986, pp. 57-68.
- JIMÉNEZ, Àngel. "L'experiència dels 15 anys dels <Tallers d'Història> a Sant Feliu de Guíxols", *L'Avenç*, núm. 260, 2001, pp.50-53.

Annex

Resum dels Tallers d'Història (1986-2001)

1986

SANT FELIU, VILA MEDIEVAL

Edició del Taller d'Història núm. 1.
Exercici pràctic per a treballar el dossier.
Proposta de recorregut (església, nucli antic).
Edició del retallable del conjunt de l'església fortificada (s. X-XV).

1988

SANT FELIU DE GUÍXOLS SS. XVI-XVII

Exposició amb peces, mobles, documents i llibres a la casa de la Marquesa (edifici del s. XVI).
Edició del catàleg de l'exposició.
Edició del Taller d'Història núm. 2.
Proposta d'activitats.
Edició d'un cartell amb vocabulari (Llagut de sardinals).

1989

SEGLE XVIII

Edició del Taller d'Història núm. 3.
Retallable amb vocabulari de l'Arc de Sant Benet.

1989

PREHISTÒRIA COMARCAL

Exposició al pati de l'Ajuntament.
Visites guiades de les escoles a l'exposició amb projecció de vídeos i explicació de diapositives.
Lliurament de material als mestres per preparar la visita.
Edició del catàleg de l'exposició amb explicació de les etapes de la prehistòria (*Informatiu de l'Arxiu i del Museu* núm. 2).

1990

CENTENARI DEL CASINO DELS NOIS

Exposició commemorativa a l'edifici del Casino.
Mostra de fotografies antigues, treballs escolars, anuncis i invitacions del Casino a la casa Patxot.
Concurs literari de Sant Jordi sobre el tema. ►

► Activitats del dia de lliurament de premis: cercavila, xocolatada i ball amb disfresses de l'època.
Edició d'una postal retallable del Casino.
Xerrades sobre associacionisme organitzades al Casino dels Nois.

1991

L'EMIGRACIÓ A AMÈRICA EL S. XIX

Edició del Taller d'Història núm. 4 (*Sant Feliu de Guíxols 1810-1879. De la fi de l'Antic Règim a la història contemporània*).
Exposició "Guixolencs a Amèrica" al Monestir amb mostra de treballs escolars.
Elaboració per part dels mestres d'un model d'exercici per visitar l'exposició.
Edició del catàleg de l'exposició (*Informatiu del l'Arxiu i Museu* núm. 10).
Edició d'un cartell mariner amb vocabulari.
Organització de les Jornades d'història sobre el comerç i l'emigració a Amèrica.
Xerrades sobre Llatinoamèrica actual i sobre l'exili de guixolencs a Amèrica.
Edició d'una monografia (*Sortir de casa per anar a casa. comerç, navegació i estratègies familiars en l'emigració de Sant Feliu de Guíxols a Amèrica en el s. XIX*, de César Yáñez).

1992

LA PESCA

Exposició sobre "El món de la pesca a Catalunya", cedida pel pescador blanenc Pere Viñas amb mostra per a escoles (peixeres i plafons) i projecció de vídeos.
Model de visita elaborat pels mestres.
Dossier de fotocòpies sobre arts de pesca.
Xerrades pràctiques dirigides als mestres: visita guiada i taller de nusos a càrrec de Jaume Soler, pescador. Visita guiada del port i de l'arribada del peix blau per J. Ll. Alegret, antropòleg de la Universitat de Girona.

1992

CENTENARI DEL TREN DE SANT FELIU DE GUÍXOLS A GIRONA

Exposició organitzada pel consorci per a la commemoració del tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona.
Edició del catàleg de l'exposició per part del consorci.
Edició d'un retallable de la màquina del tren.
Edició d'un cartell.
Visita guiada per a escoles amb demostració de com funcionava una màquina de vapor (mitjançant les miniatures deixades per l'Associació d'Amics del Ferrocarril a les comarques gironines i la Fundació la Caixa).

1993

SANT FELIU, CIUTAT INDUSTRIAL (1870-1910)

Exposició sobre l'època amb mostra de treballs escolars.
Cicle de conferències sobre Catalunya durant aquest període.
Edició del Taller d'Història núm. 5.
Edició del retallable de l'Asil Surís.
Inauguració d'una sala del Museu dedicada a la indústria del suro.
Exposició temporal cedida pel Museu del Suro sobre el fotògraf guixolenc Ricard Mur.
Conferència de Jordi Nadal sobre les fonts per a estudiar la història de la indústria del suro.
Elaboració del dossier per a les escoles "Com es fan els taps de suro".
Mostra i préstec de vídeos relacionats amb el suro.

1994

SANT FELIU DE GUÍXOLS, 1910-1945. DE LA PRIMERA GUERRA MUNDIAL A LA GUERRA CIVIL

Exposició amb mostra de treballs escolars.
Jornades d'Història Contemporània.
Cicle de conferències sobre diferents aspectes de l'època a Catalunya.
Edició del Taller d'Història núm. 6.
Publicació de la monografia *La guerra civil a Sant Feliu de Guíxols*, d'Àngel Jiménez.
Exposició *Exili i deportació 1939-1945 (catalans als camps nazis)*, cedida per Amical Mauthausen, completada amb mostra de material sobre guixolencs enviats als camps de concentració.
Projecció de la pel·lícula *Nit i boira* d'A. Resnais i col·loqui amb la participació de membres d'Amical Mathausen.
Sessions especials per a instituts.
Col·locació d'un monòlit commemoratiu al Passeig.

1995

EINES I OFICIS TRADICIONALS

Exposició sobre diferents oficis tradicionals amb projecció de vídeos.
Lliurament a les escoles d'un dossier amb explicacions i notícies dels oficis a Sant Feliu.
Préstec de vídeos.

1996

SANT FELIU DURANT EL FRANQUISME (1940-1975)

Exposició amb recreació d'espais quotidians.
Projecció de diapositives i vídeos.
Edició del Taller d'Història núm. 7

1997

EL NOSTRE PATRIMONI

Exposició de patrimoni amb dibuixos i pintures de l'artista Alexandre Matas amb mostra de treballs escolars.
Concurs literari.
Organització de sortides.
Treballs per a l'elaboració d'un catàleg de construccions i elements a protegir.

1998

EL VAIXELL DE LA SAL ARRIBA AL MERCAT DE LA VILA

Jornada festiva de simulació històrica amb la participació de les cinc escoles de primària i els dos instituts.
Edició d'un dossier sobre el mercat de la sal.
Concurs de Sant Jordi.
Vídeo i edició d'un número de la revista *L'Arjau* dedicada al tema.

1999

DOS FINALS DE SEGLE

Comparació entre les dues èpoques: 1899 i 1999.
Recuperació de cançons i danses de fa un segle.

2000

TEMPS DE CARROS I CARRETES

Treball a les escoles. Exposició al Monestir.
Concurs de Sant Jordi.
Festa amb tots els centres escolars.

2001

L'EVOLUCIÓ URBANÍSTICA DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

Edició del llibre *Cases, carrers i arquitectes* de Gerard Bussot. Exposició.
Visites guiades.
Concurs de Sant Jordi.

NOTÍCIES

DE L'ARXIU

DARRERES DONACIONS

DE L'ARXIU

19.02.02
Creu Roja

Talonari de donacions de la SESN (1899).

09.03.02
Rosa i Joan Maura

Fotografia dels treballadors de la fàbrica Hijos de J. Rovira, 1888.

16.03.02
Joaquim Bigas

Col·lecció sencera d'*Es Corcó*. Diversos impresos.

23.03.02
Isabel Nadal Sánchez, Maria Àngela Nadal Sánchez, Mercedes Maristany Vilanova, Susana Balcells Comas i Sònia Balcells Comas

Un ventall de cartró amb publicitat de Jaime Vives i Farmàcia Rusalleda. Deu fotografies-retrat familiars.

02.04.02
Joan Cargol i Pérez

Col·lecció de segells (Associació Filatèlica 1998 i 2000).

08.04.02
Pere Sala

Dos treballs en què ha col·laborat: Els reptes de l'aplicació de la Directiva sobre avaluació ambiental estratègica. Departament de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya. 2001. Challenges of the implementation by the European Regions of the Directive on strategic environmental assessment.

11.04.02
Neus Casellas

Còpia de set fotografies, de familiars i paisatges.

Testimonis de la Guerra Civil
Documents per al Grup de Recerca de l'Època Franquista

Jaume Bosch

Còpia fotogràfica de la llibreta de notes que Albert Bosch va escriure al front.

Maria Perpiñà

Còpia fotogràfica de les llibretes escrites al front per Jaume Perpiñà.

Carme Gimbernà

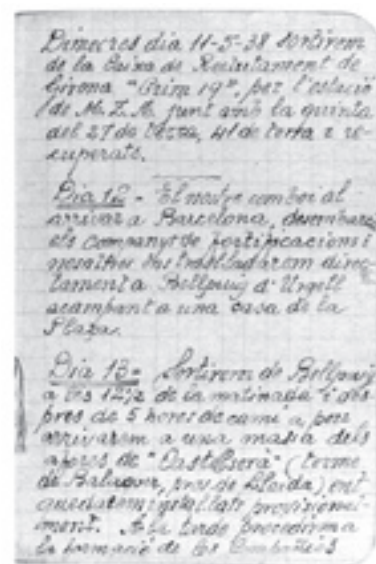
Documents i fotografies del seu pare.

Albert Moreno

Documents i fotografies d'Antoni Moreno.

Família Valls-Moliner

Fotografies familiars.

A dalt, a la dreta, notes de l'Albert Bosch preses al front.

A la dreta d'aquestes línies, Rosita Babot, Felip Sánchez Llistosella, Rosa Batet i Dr. Miquel Sánchez Llistosella.

Verdaguer i Sant Feliu, amb motiu del centenari de la mort del poeta

A la Vall d'Aro, mossèn Cinto hi tingué dos grans amics: els germans Sitjar.

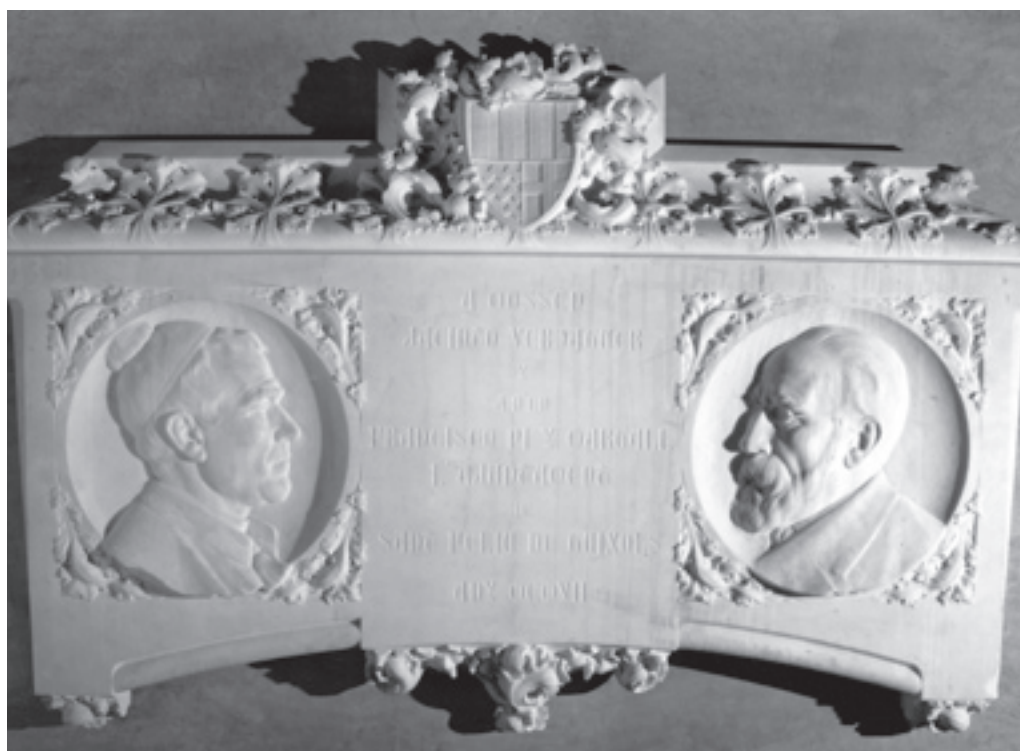
El dia 10 d'aquest mes de juny s'han acomplert els cent anys de la mort de mossèn Cinto Verdaguer a la torre Vil·la Joana, de Vallvidrera. Tres dies després, va ser enterrat al cementiri de Montjuïc, a Barcelona, "enmig de la manifestació de dol més impressionant de la història de Catalunya. Hi era tothom, encara que no l'haguessin llegit, sabien que era un defensor dels pobres", són paraules del filòleg Narcís Garolera, reconegut especialista de l'obra i personalitat del poeta. Si la tenen a mà, llegeixin la descripció que en va fer Gaziell, qui, "entre febrósenc i excitat" i amb només catorze anys, assistí a l'enterrament¹.

¹. GAZIEL, *Tots els camins duen a Roma*. Cap. VIII "L'enterrament de Mossèn Cinto"; M. LLANAS, GAZIEL: *Vida, periodisme i literatura*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1998.

Tant els escriptors d'ahir, de la importància de Francesc Pujols o de Josep M. de Sagarra, com alguns d'actuals -Narcís Comadira, per exemple- han subratllat la significació de Verdaguer, no solament per la seva gran aportació a la història de la llengua catalana,

sinó també pel valor més intrínsec de la seva obra; és a dir, com a poeta absolut, com a bon poeta.

En aquest sentit, es pot afirmar que Jacint Verdaguer (1845-1902) ha estat el poeta més admirat i estimat pel poble català.

L'any 1907 l'Ajuntament acordà d'homenatjar Jacint Verdaguer i el cap dels republicans federals Pi i Margall, junts en una mateixa làpida, que es col·locaria a la sala de sessions de l'Ajuntament. L'obra va ser projectada per l'arquitecte municipal General Guitart i realitzada per l'escultor Manuel Fuxà.

Jacint Verdaguer (1845-1902) ha estat el poeta més admirat i estimat pel poble català.

Però el bon poeta era, d'altra banda, capellà. I aquesta faceta de la seva vida li proporcionà un gran sofriment i encara més, tristament, popularitat.

Entre l'any 1895 i 1897 va escriure una sèrie d'articles escrits en la millor prosa catalana -*En defensa pròpia*- que tingueren un gran ressò i impacte públic. L'escàndol del "cas Verdaguer" va incidir en els interessos socials i polítics més diversos i oposats del país. Aleshores, que lluny que era Verdaguer del lloc que havia ocupat com a símbol de la idealització o mitificació del món rural i del bon pagès, tan poc real, que ell representà quan va anar a recollir el seu premi vestit de pagès -amb barretina i una vestimenta que llavors no era d'ús normal o comú- en els Jocs Florals de 1865!²

L'enfrontament obert i la dura crítica de Verdaguer a la jerarquia eclesiàstica van fer surar les contradiccions d'una Església-Institució més preocupada a fer valer la seva autoritat que no pas a atendre els circuits de comunió humans i generosos. (Un tema, encara, de massa actualitat). El contacte i la solidaritat de mossèn Cinto amb les capes més empobrides de Barcelona li feren tastar amb tota cruïlla la injusta distribució de la riquesa, pel fet de veure'n de tan a prop l'acumulació desmesurada del marquès de Comillas. El contacte amb l'espiritisme -molt lligat als corrents de pensament llibertari i lliurepensador de la Catalunya de tombants del segle XIX- l'arreglà més cap a l'esquerra.

Tot plegat, situà el poeta capellà a l'altre extrem de la simbologia social i el va fer esdevenir un mite del progressisme català³.

2. JOSEP M. FRADERA, *Cultura nacional en una societat dividida*. Curial, Barcelona 1992. Pàg.166-67.
3. M. DELGADO, "Anarquia y espiritismo", *El País*, 20.04.2002.

Un vers de Verdaguer, "Lo ritme van seguint de les estrelles", figura a la casa Patxot, a l'entorn del rellotge de sol que decora la part superior de la façana.

El 12 de juny de 1902, tan sols dos dies després de la mort de mossèn Cinto, l'Ajuntament de Sant Feliu acordà de posar el nom del poeta difunt en un carrer de la ciutat.

• VERDAGUER A LES COMARQUES GIRONINES

Les relacions de Jacint Verdaguer, des dels anys de la seva plenitud, amb diverses personalitats de les comarques gironines, són ja força conegudes⁴.

A Begur féu amistat amb l'historiador Josep Pella i Forgas; i, a la Vall d'Aro, amb els germans Sitjar. El mes d'agost de 1901, pocs mesos abans de morir, presidí els Jocs Florals de la Bisbal d'Empordà. En aquella ocasió va evocar, emocionat, el sincer afecte que l'havia unit amb Joaquim i Joan Sitjar, de la Coma de Castell d'Aro. Especialment amb en Joan, "el poeta de la Vall d'Aro". Allí, a la Bisbal, va exclamar: "Com enyoro i trobo a faltar en la colla dels amics la noble i simpàtica figura de Joan Sitjar!..., cor d'àngel de l'Empordà". Amb motiu de la mort del poeta de la Vall, mossèn Cinto havia manifestat el seu condol, publicat al setmanari guixolenc *El Puerto*, l'agost del 1900: "Que al cel sia mon estimat amic en Joan Sitjar.- Sento de debò no poder enviar una flor per la tomba més fresca".

És coneguda la llarga estada de Verdaguer al santuari del Mont, passant per Girona i Banyoles.

L'any 1884, quan el poeta es documentava per al poema *Canigó*, a Banyoles conegué un jove estudi-

ant, de nom Julià Bohigas i Canadell, que l'acompanyà amb barca a conèixer l'estany. Bohigas, estudiant de magisteri a Barcelona, visità diverses vegades mossèn Cinto al seu pis del carrer d'Aragó. Doncs bé, aquell noi banyolí, ja mestre, exercí de director al Col·legi Vidal de Sant Feliu durant més de quaranta anys. I tenia en el seu poder cartes i llibres amb dedicatòries autògrafes de Verdaguer que, malauradament, es van perdre.

Una altra persona vinculada més o menys a la ciutat va ser Lluís Viola i Vergés, bon amic de Verdaguer. L'any 1898 mossèn Cinto li escriví, sembla que a Sant Feliu, per demanar-li que passés comptes amb els llibreters establerts a la ciutat, Joan Janer i Octavi Viader, que hi venien llibres seus (*Flors del Calvari* i *Jesús Infant*). El nostre Enric Bosch i Viola, que també tingué una botiga de llibreria i que va ser poeta i fundador del setmanari guixolenc *L'Avi Muné*, possiblement era nebot d'aquell Lluís Viola de Barcelona⁵.

Altres persones d'ascendència ganxona, ben relacionades amb el poeta, varen ser els germans Josep M. Valls i Vicens (1854-1907) i Agustí (1861-1920). El primer va ser autor de diverses novel·les de costums, i de la memòria "Sant Feliu de Guíxols. Sa indústria, son estat polític y social y son pervindre",

4. A. JIMÉNEZ, "Gironins a l'Epistolari de Jacint Verdaguer", *Revista de Girona*, 128, maig/juny 1988.

5. J. TORRENT / J. M. CASACUBERTA, *Epistolari de Jacint Verdaguer*. Vol. X (1896-1899). Edit. Barcino, Barcelona 1987.

A don Joanet Sitjà
 cor d'àngel del'empurda.
 Jacinto Verdaguer. 1892

publicat a *La Renaixensa* (1881). El segon, Agustí, "bon escriptor i discret poeta", dedicà una poesia a mossèn Cinto amb motiu de la publicació dels seus llibres *Roser tot l'any* i *La fugida a Egipte*, pels volts de 1895. Si res més no, aquell poema és un bell testimoni de l'admiració i del fervor religiós que Verdaguer suscitava entre els seus admiradors i imitadors⁶. El pare d'aquests escriptors va ser el fundador de la primera banca a Sant Feliu, l'any 1842.

A diferència del poeta Joan Maragall, mossèn Cinto mai no tingué l'ocasió de visitar la nostra ciutat. I, com hem dit abans, el 15 de d'agost de 1901 -un any abans de la seva mort- Verdaguer sojornà a la Bisbal. Era la vegada que era més a prop. Hem de suposar que molts guixolencs no deixaren passar de llarg l'ocasió d'anar-hi per veure'l de prop.

• VERDAGUER I SANT FELIU

La població ganxona, mitjançant la premsa i les notícies que arribaven de Barcelona, anava seguint tot el procés del "cas Verdaguer", amb sentiments diversos però amb idèntic interès, que tenien tant els regionalistes com els republicans. Durant els primers mesos del 1902, *Llevar* i *El Programa*, respectivament, posaven al corrent els seus lectors guixolencs de la llarga malaltia que afectava el poeta.

L'Ajuntament de Sant Feliu, en el qual els republicans federals tenien un pes específic, va ser un dels primers del país a l'hora de prendre l'acord de posar el nom del poeta difunt en un dels carrers de la ciutat. Ho feia el 12 de juny, tot just dos dies després de la mort de Verdaguer, quan les seves despulles encara eren exposades al Saló de Cent. "Avui el nostre país plora la pèrdua d'un dels seus més grans fills. La mort de Mn. Jacint Verdaguer, eximi poeta i varó exemplar, ha omplert de dol el nostre poble, que admira i venera aquella gegantesca figura, atret per la corona del geni, i suggestionat per l'aurèola del màrtir....."⁷.

Cinc dies després, el 17 de juny, el consistori concretà el carrer que havia de dur el seu nom: el carrer Estret del Centre.

Per la seva banda, el Centre Català hi féu dir una missa que celebrà el prevere Josep Simó i Jubany, amic de Verdaguer. Octavi Viader n'estampà els

recordatoris amb poesies de mossèn Cinto i del prevere celebrant.

El mestre d'obres Pere Pascual representà el Centre en els funerals que Unió Catalanista celebrà a Folgueroles (Osona).

Són molts els altres detalls que testimonien l'admiració i el respecte que tots els guixolencs de fa un segle, d'una ideologia o d'una altra, sentiren per mossèn Cinto, i que el verdaguerià guixolenc Joan Torrent i Fàbregas va publicar a *Àncora* amb el títol de "Jacint Verdaguer i els guixolencs"⁸. Per aquesta raó i invitant-los a rellegir aquell article, posem punt i final al nostre escrit de *L'Arjau*, fet amb motiu del centenari de la mort de Verdaguer.

ÀNGEL JIMÉNEZ

Arxiu Municipal

Des de "las seis esquinas" (c/ Maragall), a l'esquerra, es pot veure el carrer de Jacint Verdaguer amb una banderola que el travessa, on encara es pot llegir "Estrecha del Centro".

A dalt, reproducció de l'autògraf de mossèn Cinto, estampat a la portada del volum de poesies *Pàtria*.

6. RIQUER et alii, *Història de la literatura catalana*. Vol. 7. Edit. Ariel. Barcelona, 1986. Pàg.429; OLIVAR, A., *Catàleg dels manuscrits de la biblioteca del monestir de Montserrat*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991. Pàg. 135-141.

7. Arxiu Municipal de SFG, Manual d'Acords de 1902. Fol. 110.

8. *Àncora*, FM 1988.

Relació de mol·luscs trobats a la platja de Sant Feliu

Es tracta només de presentar una primera relació dels mol·luscs, gasteròpodes i lamel·libranquis, recollits a la platja de Sant Feliu de Guíxols durant l'any 2001. Alguns d'aquests exemplars, pocs, i que hem senyalat amb un asterisc, possiblement provenen de la neteja de les xarxes al moll de pescadors, a Calassanç, i és possible que els corrents marins o els temporals de llevant els hagin desplaçat fins a la platja. També hi afegim els escassos cargols terrestres que hi hem trobat portats per les aigües pluvials.

Vista general de la platja de Sant Feliu.

• GASTERÒPODES

Família: NASSARIDAE

1. **Cyclope donoviana** (Risso, 1826)
Sin.: C. pellucida Risso, 1826.
2. **Nassarius reticulatus** (Linnaeus, 1758)
Sin.: N. mamillata Risso, 1826.
N. nitidus Jeffreys, 1867.
3. **Nassa costulata** (Renieri, 1804)
Sin.: Nassarius cuvieri Payraudeau, 1826
Hinia unifasciata Kiener, 1834
N. ferussaci Payraudeau, 1826
N. variabilis Philippi, 1836
4. **Nassa incrassata** (Ström, 1768)
Sin.: Nassarius coralligenus Pallary, 1900
N. lacepedei Payraudeau, 1826
Molt abundant i formes diferents.
5. **Nassarius pygmaeus** (Lamarck, 1822)
Sin.: N. varicosa Turton, 1826

N. tritonium Blainville, 1826

6. **Amyclina corniculum** (Olivé, 1792)

Es tracta d'una forma de mida petita, idèntica a la trobada a la Conca i a la cala Maset, però molt diferent tant per la grandària com pel color dels exemplars que es troben a la Fosca, de Palamós, que són molt més grans.

Família: CERITHIDAE

7. **Bittum reticulatum** (Da Costa, 1778)

Molt abundant. És probable que entre la gran quantitat d'exemplars trobats hi hagi més d'una forma.

8. **Cerithium vulgatum** (Bruguière, 1792)

Sin.: Gourmya vulgata Brugière, 1792
També és molt abundant. Els exemplars provinents del sector de llevant tenen tendència a la forma gracilis-elongata.

9. **Cerithium aluacaster** * (Brocchi, 1814)

Sin.: Gourmya aluacaster Brocchi, 1814
C. sikesy Brusina, 1865

10. **Cerithium rupestris** (Risso, 1826)

És la forma menys típica, però la més abundosa tant a la platja de Sant Feliu de Guíxols com a la Conca i la cala Maset.

Família: TROCHIDAE

11. **Monodonta turbinata** (Born, 1780)

Sin.: Trochus tessellatus Born, 1778
M. fragaroides Lamarck, 1822
T. olivieri Payraudeau, 1826

12. **Gibbula fanulum** (Gmelin, 1791)

Sin.: G. declivis Forskal, 1775

13. **Gibbula varia** (Linnaeus, 1758)

Molt abundant i decoració extremadament variada.

14. **Gibbula rarilineata** (Michaud, 1829)

15. **Gibbula turbinoides** (Deshayes, 1832)

Sin.: G. helicoides Philippi, 1844
Relativament abundant.

16. **Gibbula richardi** (Payraudeau, 1826)

17. **Clanculus jussieui** (Payraudeau, 1826)

Relativament abundant.

18. **Clanculus cruciatus** (Linnaeus, 1758)

Sin.: Monodonta vielloti Payraudeau, 1826

19. **Calliostoma laugierii** (Payraudeau, 1826)

20. **Jujubinus baudoni** (Monterosato, 1891 ex Martin)

Relativament abundant.

21. **Jujubinus gravinae** (Monterosato, 1878)

Abundant.

Família: *FISSURELLIDAE*

22. *Diodora gibberula* (Lamarck, 1822)
Sin.: *D. candida* Sowerby, 1835
Fissurella gibba Philippi, 1844

23. *Diodora graeca* (Linnaeus, 1758)
Abundant.

24. *Fissurella nubecula* (Linnaeus, 1758)
Abundant.

25. *Emarginula rosae* * (T. Bell, 1824)

Família: *PATELLIDAE*

26. *Patella rustica* (Linnaeus, 1758)
Sin.: *P. lusitanica* Gmelin, 1791

27. *Patella aspera* (Röding, 1798)
Sin.: *P. ulyssiponensis* Gmelin, 1791

28. *Patella caerulea* (Linnaeus, 1758)
Sin.: *P. scutellaris* Blainville, 1825
P. subplana Potiez i Michaud, 1838
P. fragilis Philippi, 1836
P. grisea Risso, 1826
Força abundant.

Família: *EPITONIDAE*

29. *Epitonium clathrus* (Linnaeus, 1758)
Sin.: *Clathrus communis* Lamarck, 1822

Família: *MURICIDAE*

30. *Ocenebra erinaceus* (Linnaeus, 1758)

31. *Ocenebrina edwardsi* (Payraudeau, 1826)
Sin.: *O. helleriana* Brusina, 1864
O. nicolayi Monterosato, 1884
Relativament abundant.

Família: *HALIOTIDAE*

32. *Haliotis lamellosa* (Lamarck, 1822)

Família: *NATICIDAE*

33. *Natica guillemini* (Payraudeau, 1826)

34. *Natica pulchella* (Risso, 1826)
Sin.: *Euspira pulchella* Risso, 1826
Lunatia poliana Chiaje, 1826
L. alderi Forbes, 1838
L. nitida Donovan, 1804
L. intermedia Philippi, 1836

Família: *BULLIDAE*

35. *Bulla striata* (Bruguière, 1792)

Família: *CALYPTRAEIDAE*

36. *Calyptbraea chinensis* (Linnaeus, 1758)
De color rosat.

37. *Crepidula unguiformis* * (Lamarck, 1822)

Família: *NERITIDAE*

38. *Smaragdia viridis* (Linnaeus, 1758) forma *producta* B.D.D.

Família: *LITTORINIDAE*

39. *Littorina neritoides* (Linnaeus, 1758)

Família: *TEREBRIDAE*

40. *Terebra cosentini* (Philippi, 1832)
Actualment encara es discuteix la seva posició taxonòmica.

Família: *THAIDIDAE*

41. *Thais haemastoma* (Linnaeus, 1758)

Família: *RINGICULULIDAE*

42. *Ringicula conformis* (Monterosato, 1877)

Família: *VERMICULARIDAE*

43. *Serpulorbis arenarius* (Linnaeus, 1758)

Família: *CORALLIOPHILIDAE*

44. *Coralliophila meyendorffi* (Calcare, 1845)

Família: *MARGINELLIDAE*

45. *Gibberula miliaria* (Linnaeus, 1758)
Exemplars amb decoració llisa o **fasciata**.

Loripes lucinalis (Lam. 1818).

Família: *RISSOIDAE*

46. *Rissoa variabilis* (von Mühlfeldt, 1824)

47. *Rissoa ventricosa* (Desmarest, 1804)

48. *Rissoa violacea* (Desmarest, 1814)

49. *Alvania cimex* (Linnaeus, 1758)
S'hi troben les tres varietats més corrents: **lactea**, **fusca** i **fasciata**.

50. *Alvania lineata* (Risso, 1826)
Tots els exemplars aplegats no sobrepassen els 2 mm.

Família: *AMPHIPERATIDAE*

51. *Simnia spelta* * (Linnaeus, 1758)

Família: *TURBINIDAE*

52. *Homalopoma sanguineum* (Linnaeus, 1758)

Família: *TURRIDAE*

53. *Raphitoma intermedia* (Nordsieck, 1968)

54. *Cythara vauquelina* (Payraudeau, 1826)

55. *Raphitoma linearis* (Montagu, 1803)

56. *Bela turgida* (Reeve, 1844)
Aquesta família és molt abundosa en espècies. Algunes són de difícil classificació. Davant el dubte hem deixat alguns exemplars per a una propera relació.

Família: *SCAPHOPODA*

57. *Dentalium vulgare* (Da Costa, 1778)

58. *Dentalium inaequicostatum* (Daurzenberg, 1891)

• LAMEL·LIBRANQUIS

Família: *LUCINIDAE*

59. *Loripes lucinalis* (Lamarck, 1818)

Sin.: *L. lacteus* Linnaeus, 1758
L. angulata B.D.D.
Lucina elata Locard, 1892
L. lactoides Deshayes, 1848
L. leucoma Turton, 1822

Molt abundant. Hom hi troba exemplars blancs, grocs i rosats.

60. *Ctena decussata* (O.G. Costa, 1829)

Sin.: *Lucina carnaria* Locard, 1886
L. mirabilis Locard, 1892
Tellina reticulata Poli, 1795

61. *Lucinella divaricata* (Linnaeus, 1758)

Sin.: *Cardium arcuata* Montagu, 1803
L. commutata Philippi, 1836
Divaricella elata B.D.D., 1896

Família: *TELLINIDAE*

62. *Gastrana fragilis* (Linnaeus, 1758)

Sin.: *Psammobia jugosa* Brown, 1827
Petricola ochrolenca Lamarck, 1818
Psammotoca tarentina Lamarck, 1818

És relativament abundant després d'un temporal de llevant.

63. *Tellina planata* (Linnaeus, 1758)

Sin.: *Omala inaequivalvis* Schumacher, 1817

T. ovalis Réquien, 1848

- 64. Arcopagia balaustrina** (Linnaeus, 1758)
Sin.: Tellina balantina de Gregorio, 1885
T. orbiculata Renier, 1804
T. serratula Brusina, 1870

- 65. Tellina donacina** (Linnaeus, 1758)
Sin.: T. lantivy Payraudeau, 1826
T. trifasciata Pennat, 1777
T. variegata Poli, 1791

Família: VENERIDAE

- 66. Dosinia exoleta** (Linnaeus, 1758)
67. Dosinia lupinus (Linnaeus, 1758)
Sin.: Cytherea lunaris Lamarck, 1818
68. Paphia aurea (Gmelin, 1791)
69. Paphia rhomboides (Pennat, 1777)
Sin.: Tapes lepidula Locard, 1886
Venus sanguinolenta Gmelin, 1791
70. Chamella gallina (Linnaeus, 1758)
71. Clausinella brongniarti * (Payraudeau, 1826)
72. Tapes decussatus (Linnaeus, 1758)
Sin.: Venus litteratus Pennat, 1777
V. obscurus Gmelin, 1791
V. variegatus Gmelin, 1791
73. Venerupis corrugata (Gmelin, 1791)
74. Gouldia minima (Montagu, 1895)
Sin.: Cytherea minuta Brown, 1827
75. Venus verrucosa (Linnaeus, 1758)
76. Timoclea ovata (Pennat, 1777)
Sin.: Venus radiata Brocchi, 1814
77. Pitar rudis * (Poli, 1895)

Família: ARCIDAE

- 78. Arca noae** (Linnaeus, 1758)

Família: PECTINIDAE

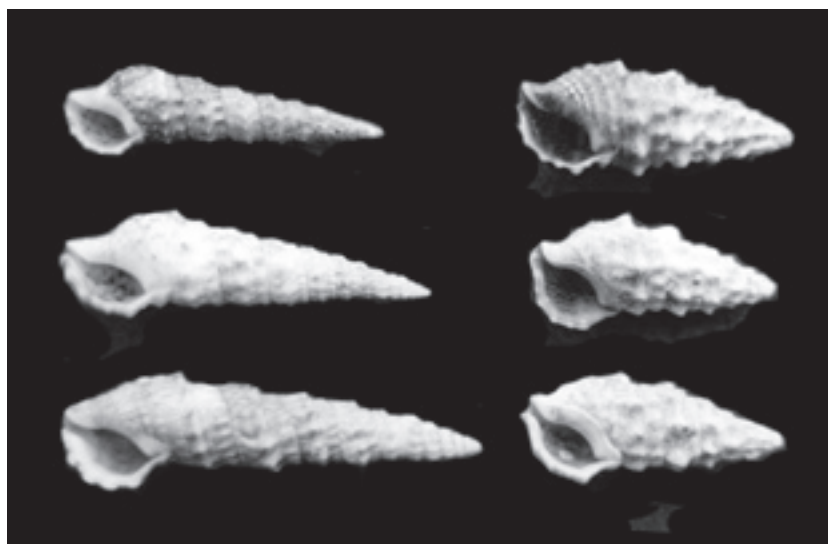
Família: CARDIDAE

- 79. Chlamys varia** (Linnaeus, 1758)
80. Pecten jacobaeus (Linnaeus, 1758)
Exemplars molt joves.
81. Cerastodorma glaucum (Poirer, 1789)
82. Papillicardium papillosum (Poli, 1795)
83. Acanthocardia tuberculata (Linnaeus, 1758)
Sin.: A. impedita Milaschewitch, 1909
Cardium fasciata Gmelin, 1791
C. mutica B.D.D., 1892
C. rustica L., 1767
84. Laevicardium crassum (Gmelin, 1791)
Sin.: Cardium norvegicum Spengler, 1799

Família: CARDITIDAE

- 85. Glans aculeata** (Poli, 1795)
86. Cardita calyculata (Linnaeus, 1758)
Sin.: C. sinuata Lamarck, 1819

Cerithium vulgatum
(Brug. 1792).

Família: MESODESMATIDAE

- 87. Donacilla cornea** (Poli, 1795)
Abundant.

Família: LIMIDAE

- 88. Limaria inflata** (Linck, 1807)
Sin.: Mantellum inflatum, Chemnitz, 1784
L. exilis Wood, 1839
Ostrea tuberculata, Olivi, 1792
O. gracilis Poli, 1795
89. Limaria hians (Gmelin, 1791)
Sin.: L. linguatula Lamarck, 1819
L. tenera Turton, 1826
L. laevigata Risso, 1826

Família: ANOMIIDAE

- 90. Anomia ephippium** (Linnaeus, 1758)

Família: MACTRIDAE

- 91. Spisula subtruncata** (Da Costa, 1778)
92. Lutraria angustior (Philippi, 1844)
Sin.: L. elliptica cf. Alterutra Jeffreys, 1863

Família: ASTARTIDAE

- 93. Astarte fusca** * (Poli, 1791)

Família: CORBULIDAE

- 94. Corbula gibba** (Olivi, 1792)
Sin.: C. curta Locard, 1886
C. nucleus Lamarck, 1818

Família: MYTILIDAE

- 95. Mytilus galloprovincialis** (Lamarck, 1818)
96. Amygdalum aglutinans (Contraire, 1835)

Família: PSAMMOBIDAE

- 97. Gari depressa** (Pennat, 1777)
Sin.: Tellina gari Poli, 1791
Psammobia flotida Lamarck, 1818
P. vespertinalis Blainville, 1825
Solen violacea von Salis, 1793

Família: GASTROCHAENA

- 98. Gastrochaena dubia** (Pennat, 1777)
Sin.: Roncellaria dubia Pennat, 1777

Família: NUCULIDAE

- 99. Nucula nucleus** (Linnaeus, 1758)

Família: GLYCYMERIDAE

- 100. Glycymeris glycymeris** * (Linnaeus, 1758)
101. Glycymeris bimaculata (Poli, 1795)

Família: KELLIIDAE

- 102. Bornia sabetia** (O. G. Costa, 1829)

• GASTERÒPODES TERRESTRES

Família: HELICIDAE

- 103. Helix aspersa** (Müller, 1774)
104. Theba pisana (Müller, 1774)

Família: ELLOBIDAE

- 105. Ovatella myosotis** (Draparnaud, 1801)

Família: FERRUSSACIIDAE

- 106. Ferrussacia disparata** (Westerlund, 1891)

Família: ZONIITIDAE

- 107. Oxychillus cellarius** (Müller, 1774)

Tenim referències d'altres espècies, tant de gasteròpodes com de bivalves, trobades a la platja de Sant Feliu de Guíxols, però fins que no les hàgim recollit personalment preferim reservar-les per a una nova llista.

JOSEP ESCORTELL

La idea de port natural com a estímul per al Museu d'Història de Sant Feliu

La museologia com a ciència social ha progressat enormement en els darrers decennis del segle que acabem de deixar enrere, la qual cosa ha fet replantejar el paper que han de tenir els museus a la societat actual. En aquesta refundació hi ha jugat un paper decisiu l'evolució que ha experimentat la noció de patrimoni. Partint d'aquesta nova visió, creiem necessari renovar el concepte del Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols, adoptant un discurs temàtic que faci referència a la condició de port natural de la badia d'aquesta ciutat, la qual ha estat sempre un element definidor d'aquest territori.

• GESTIONAR L'HERÈNCIA I COMUNICAR IDEES

La nova museologia planteja els museus com a centres gestors del patrimoni cultural, entenent aquest patrimoni com el conjunt d'elements i factors que ens permeten entendre qui som i qui érem, col·lectivament i històricament. Cal entendre el patrimoni, doncs, des d'una perspectiva global, que tingui en compte tant

els testimonis materials com els intangibles, i la relació de les persones amb el medi. D'aquesta manera, el Museu d'Història, com a vehiculador d'aquesta herència, ha de concebre la gestió integral del patrimoni que l'envolta. Per a tal finalitat s'ha de servir de disciplines totalment diverses però interrelacionades -l'etnologia o l'ecologia, entre d'altres-, més enllà del conreu tradicional de la història. Al mateix temps, la gestió integral té en compte la diversitat d'experiències col·lectives, i això fa que el museu esdevingui un centre d'identitat comunitària¹.

Una altra de les premisses de la nova museologia és la de considerar que "l'estudi i investigació [del patrimoni], la seva salvaguarda i difusió constitueixen l'autèntica finalitat de les institucions museístiques"². Per això els museus, actualment, ja no només són valorats pels fons que apleguen, sinó també per la seva capacitat de comunicar-se amb el públic en general³. Avui dia s'assumeix plenament que "el museu en tant que dipòsit o magatzem d'objectes, el museu clàssic, erudit, elitista i burgès, és superat per un nou museu que esdevé un instrument de comunicació a un públic cada vegada més

A baix, a l'esquerra, una bona mostra de la relació, a vegades difícil, entre l'home i el medi. (Autor desconegut. Arxiu d'imatges Emili Massanas i Burcet de la Diputació de Girona).

A la dreta, aspecte actual d'una de les sales del Museu d'Història de la Ciutat de Sant Feliu de Guíxols. (Arxiu Històric Municipal de Sant Feliu de Guíxols).

1. AA.DD., 1993, "El patrimoni integral. Conservar el patrimoni viu", a *Revista de Girona*, núm. 159.

2. Luís ALONSO, 1999, *Introducción a la nueva museología*, Alianza, Madrid, pàg. 16.

3. AA.DD., 1998, "L'ús social dels museus", a *Debats de Museologia*, Universitat de Girona, Museu Etnològic del Montseny, Museu Comarcal de la Garrotxa i Associació de Museòlegs de les Comarques de Girona.

4. Fina PARÉS, 1993, "Els museus de Catalunya, entre la redefinició i la sistematització", dins *Revista de Girona* núm. 159.

A dalt, un exemple de les activitats de dinamització cultural portades a terme per l'Àrea de Cultura i Educació fou "El vaixell de la sal arriba al mercat de la vila", celebrada el 1998. (Arxiu Històric Municipal de Sant Feliu de Guíxols).

A la dreta d'aquestes línies, imatge històrica del moll de 1493, aixecat per evitar els embats de les onades al racó de llevant. (Autor Lluçà Roisin. Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet de la Diputació de Girona).

ampli i divers i al servei dels interessos més distints”⁴. Aquesta difusió s’ha de fer des d’una voluntat pedagògica, ja que “la funció de custodiar objectes és ampliada per la de custodiar, també, idees”⁵

• UNA IDEA PRINCIPAL COM A TRET DISTINTIU

El tractament integral del patrimoni, però, pot portar a l’existència de museus repetitius, idèntics els uns als altres, ja que els trets generals del territori en què s’insereix cadascun d’aquests museus acostumen a ser semblants als de les poblacions veïnes. D’aquesta manera, considerant que el museu ha de transmetre idees, hi ha d’haver un discurs al darrer que les lligui i encamini cap a un missatge que -per tal d’evitar aquesta repetició- ha de ressaltar i prioritzar allò que té de diferenciador i específic de la resta de museus territorials. Aquesta idea principal ha de permetre articular el discurs del museu i expressar-se a través d’un lema. No obstant això, l’existència d’un museu temàtic -que no vol dir forçosament monogràfic- no ha de rivalitzar amb els altres museus territorials del seu entorn, sinó que ha d’arribar a un acord de col·laboració -una federació- que permeti alhora explicar els trets identitaris propis i posar de relleu uns elements comuns a nivell supralocal⁶. El Museu d’Història de Sant Feliu de

Guíxols -basat en la successió cronològica d’objectes exposats- disposa d’un conjunt de testimonis d’una importància cabdal. Fou fundat l’any 1904 arran de les troballes efectuades al poblat ibèric dels Guíxols, a partir de finals de l’any anterior, per Eduardo González Hurtebise. Tanmateix, la possessió de restes materials patrimonials no li pressuposa, al Museu, una capacitat comunicadora: cal un discurs o fil argumental que relligui el patrimoni cultural guixolenc. Entenem que aquest discurs pot centrar-se en la idea d’aquest territori com a port natural, relacionat després amb el Mediterrani i posteriorment amb Amèrica. La importància d’aquesta funció en relació a altres poblacions i la continuïtat que ha tingut al llarg de tota la història la fan de referència obligada com a factor explicatiu i de comprensió, tot i no ser un element exclusivament local. Tampoc són elements exclusivament locals la pesca a Palamós, el suro a Palafrugell o l’aigua a Salt, temes dels seus respectius museus⁷. De fet, gran part de la costa empordanesa ha fet sempre la funció de port mediterrani, però a Sant Feliu la badia com a port natural esdevé un tema atractiu i històricament justificable. Així doncs, un possible lema seria Sant Feliu de Guíxols, port natural. Martínez Abella, sense haver pensat cap proposta concreta per al Museu, justifica el nostre plantejament quan diu que “el port de Sant Feliu ha estat la tela sobre la qual la Història ha pintat -i encara ho fa- el desenvolupament de la ciutat... A l’hora de tractar del port de Sant Feliu no es pot oblidar la història del seu monestir, la dels seus processos urbans i humans, la del seu creixement econòmic i la del seu entorn natural, per a tancar-les totes amb la història de l’esperit de les seves gentes... El port i la ciutat de Sant Feliu de Guíxols han format un conjunt que mai no s’ha separat al llarg dels segles... un enllaç profund que ha anat perfilant la vila i els seus pobladors a través del port”⁸. El discurs històric entronca amb el debat present dels guixolencs sobre la reconversió de la zona portuària.

• EL MUSEU COM A CENTRE IDENTITARI

El fet que el museu tracti el patrimoni de manera integral i que tingui una clara voluntat comunicadora el porta a ser un centre identitari per a la població local i un dinamitzador cultural del seu territori. És això el que ha de permetre acostar aquest patrimoni local a la comunitat on es troba i, en definitiva, democratitzar-lo. Però més enllà d’esperar una participació contemplativa del públic, els museus han de desitjar una major implicació, la qual cosa pot aconseguir-se fomentant associacions de col·laboradors, recollint donacions particulars, editant llibres i guies, i programant sortides, visites guiades i tallers per a les escoles, activitats totes elles que es fan des de fa temps, i amb veritable encert, des del Museu d’Història de Sant Feliu de Guíxols. En ocasions, però, la connexió dels museus amb els habitants del seu territori ha estat obviada en les seves polítiques, orientades exclusivament a atraure visitants foranis. Sense renunciar a cap tipus de públic, també cal entendre el museu i el seu patrimoni com un recurs de turisme cultural, evitant caure en una visió excessivament economicista que depassi la patrimonial⁹.

• UNA CIUTAT MUSEU

La gestió integral del patrimoni ha de comportar la descentralització territorial del museu, partint d’una

5. Ídem.

6. Josep Manuel RUEDA, 1996, “Conseguir i gestionar el patrimoni des dels museus de petits territoris”, a ROIG, ALCALDE, MASET (ed.), *Conseguir i gestionar el patrimoni des dels museus*. Seminari realitzat a Girona el 19 i 20 d’octubre de 1995, Universitat de Girona, Departament de Geografia, Història i Història de l’Art.

7. Gabriel ALCALDE, Josep Manuel RUEDA, 1999, *Els museus*, Quaderns de la Revista de Girona, Diputació de Girona i Caixa de Girona.

8. Fernando MARTÍNEZ Abella, 1991, *El port de Sant Feliu de Guíxols*, Generalitat de Catalunya, Barcelona, pàg. 124.

9. Jordi i Natàlia COLOMEDA, 1999, “Funció econòmica i social del patrimoni en el moment actual”, a *L’Arjau*, núm. 33, Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols.

De dalt a baix: la badia tancada pel moll de 1904 comportà la desaparició de la descàrrega de mercaderies a la platja, tal com veiem a la segona fotografia històrica (Autors desconeguts. Arxiu d'imatges Emili Massanas i Burcet de la Diputació de Girona). A la tercera imatge, el bot Bohera i la caseta de salvament, lloc al qual ha retornat recentment com a peça museística (Arxiu Històric Municipal de Sant Feliu de Guíxols).

seu central consolidada, i ha de permetre desmembrar-lo al llarg de diversos punts d'alt valor com a dipositaris d'història col·lectiva o com a nuclis d'un ric patrimoni natural. A Sant Feliu, a més del Monestir -actual seu del Museu- i el promontori dels Guíxols -a punt de ser un altre pol d'atracció museística¹⁰, també pensem en enclavaments tan significatius per a la ciutat com la vall de les Comes, la volta de l'Ametller, l'Eixample urbà del segle XIX o el "tinglado" del port. Convé que els llocs del discurs museístic estiguin vinculats físicament al territori que ha generat la història i el patrimoni que ens mostren. Igualment, caldria que els elements d'interès de la ciutat i l'espai natural fossin retolats o convenientment significats. Així doncs, la descentralització territorial permetria que es tendís a la ciutat museu.

• EL PATRIMONI MÉS ENLLÀ DE LA VITRINA

El replantejament de la museologia que hem apuntat abans ha comportat també una renovació dels aspectes museogràfics, és a dir, de com i a través de quines tècniques cal exposar aquest patrimoni als museus. En aquest sentit, la desmitificació de l'objecte -les col·leccions- com a element definidor del museu ha estat un factor decisiu. L'exposició dels objectes s'ha de fer amb ulls de dissenyador, de museògraf, de guionista o d'expert en màrqueting, seleccionant les peces més adequades i il·lustratives, per tal d'obrir-la, fer-la comprensible i amena, sense que hi manqui el rigor. Per tant, considerem no només apropiat, sinó del tot necessari, complementar l'exposició de les peces amb esquemes, dibuixos, restitucions, reproduccions, mapes, fotografies, etc, tant dels elements encara presents com d'aquells altres que, malgrat no existir o haver estat transformats, també han definit el patrimoni col·lectiu. Tot això amb la intenció de fer més clarificadora la comprensió del nostre bagatge, utilitzant, si cal, diferents nivells de complexitat adaptats a cada perfil de visitant potencial.

El nou paper del museu, a la vegada, només podrà dur-se a terme amb èxit si hi ha una major comunicació entre aquest i els altres organismes culturals del propi municipi i de fora. Caldrà procedir coordinadament per tal de realitzar una actuació global envers el patrimoni, amb l'optimització dels mínims recursos possibles i maximitzant els resultats.

* * *

EL DISCURS DE LA HISTÒRIA DE SANT FELIU SOTA LA IDEA DE PORT NATURAL NO DESESTIMA CAP EPISODI CRUCIAL PER A ENTENDRE EL NOSTRE PASSAT COL·LECTIU.

ÈPOCA ANTIGA

La importància de les **vies de comunicació marítimes**, en aquesta època, va fer que Guíxols es consolidés com a port natural que, a més, gaudia d'una bona comunicació amb l'interior, entre el massís de l'**Ardenya** i el de les Gavarres. Els **ibers**, assentats damunt del promontori dels Guíxols, practicaven l'intercanvi comercial per mar amb altres civilitzacions de la Mediterrània, afavorits per dos magnífics ports naturals: la platja de Calassanç -actual moll pesquer i lloc on la llegenda situa el martiri de Sant Feliu- i el port de l'Abric -actual platja-. Aquests ports donaven sortida comercial als excedents agrícoles i ramaders del **territori immediat**.

ÈPOCA MEDIEVAL

La funció defensiva del **Monestir** s'explica, entre d'altres coses, pel fet que pels volts de l'any 1000 el port natural és punt d'entrada de les incursions de vikings i musulmans. Des de finals del segle XIII ja hi ha unes **drassanes**, una de les ocupacions productives més importants per als guixolencs: "Sant Feliu es convertí en **el port més important de la costa de Girona** a l'edat mitjana"¹¹, en part gràcies a la preponderància marítima catalana medieval, que n'afavoria el moviment comercial. A partir de 1354 Sant Feliu esdevé "**carrer**" de Girona i, per tant, port d'aquesta ciutat. Per tot això el rei va concedir el 1493 el permís per a la **construcció d'un moll**.

10. Anònim, 1996, "Esbós de projecte museístic a l'edifici de Salvament de Nàufrags", a *Informatiu de l'Arxiu i Museu*, núm. 25, Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, pàg. 10.
11. MARTÍNEZ, 1991, pàg. 126.

ÈPOCA MODERNA

A causa de l'estancament econòmic general, els **pescadors** augmentaren en detriment dels **mariners**. La recuperació comercial es produí en part gràcies a la **manufactura del suro** i la **conquesta de mercats** de tot el món utilitzant el port. A partir del segle XVIII es reactivaren les drassanes i es bastiren alguns **vaixells de guerra** per encàrrec de l'estat espanyol. Aquest mateix segle es constituí una **acadèmia nàutica** a la vila.

SEGLE XIX

En un ambient general de forta emigració marítima cap a Amèrica, la **construcció de grans i mitjans velers** a les drassanes proporcionava -juntament amb el suro- feina als guixolencs. El **comerç amb Amèrica** era també font de riquesa: la ruta del tasajo -carn de bou salada i seca-, per exemple, s'iniciava amb la càrrega de sal al port de Sant Feliu. L'**exportació de taps** es feia també a través del port. Amb aquests negocis, la **burguesia** acumulava capital -enfront dels **obrers**- i es feia bastir edificis de noble **arquitectura**.

DEL SEGLE XIX AL XX

Es constitueix una junta local de la Sociedad Española de **Salvamento de Náufragos**. Pescadors i mariners es reunien a **tavernes** com la que tenia la família de **Josep Irla i Bosch**, futur president de la Generalitat. La construcció d'una línia de **ferrocarril** de Girona a Sant Feliu confirmà el port guixolenc com la lògica sortida al mar de la capital. El 1904 es construí una **escullera artificial** per a protegir la badia. El dic acabà amb el malson de molts temporals i deixà lliure la **platja** per als futurs banyistes.

SEGLE XX

El **turisme** arribà a Sant Feliu massivament a mitjans de segle, en part gràcies a l'existència d'una platja i,

ocasionalment, del port. Alguns dels productes que els **artesans locals** oferien a aquest turisme tingueren una estreta relació amb la condició de badia i de vila del suro: per exemple, quadres de suro o vaixells en miniatura. Altres artesans, en aquest cas industrials, han allargat l'ofici de **mestre d'aixa** fins el segle XXI, mantenint la construcció d'embarcacions. El futur projecte de remodelació del port pretén reconvertir-lo en un espai d'oci i activitat econòmica.

MARC AULADELL, QUIM DÍAZ I JORDI GAITX
Historiadors

A dalt, a l'esquerra, un lloc emblemàtic del patrimoni guixolenc és cal Trafí -antiga taverna dels Irla- actualment en reformes (Autor: Salvador Estibalca).

També a dalt, a la fotografia petita, el molí de les Comes, exemple de patrimoni no urbà que també caldria incloure en el discurs museístic (Autor: Salvador Estibalca).

A l'esquerra d'aquestes línies, explicació de l'evolució urbana de la ciutat mitjançant dibuixos de Gerard Bussot, a l'entrada del Museu d'Història (Autor: Salvador Estibalca).

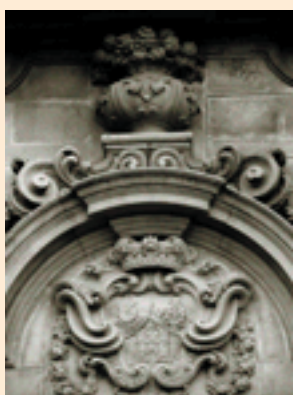
A la dreta, escenificació d'una cuina als anys de postguerra (Fot. Josep Vidal).

A baix, l'escut del Monestir, a la porta de l'edifici barroc.

A l'altra pàgina, finestra ancorada, al pati del Monestir.

Museus, educació i instrucció

El desvetllar del segle XXI ve acompanyat d'una revolució ràpida i silenciosa tipificada per la nova societat del coneixement, la globalització i la democratització de l'accés a la informació. Els museus, institucions culturals per definició, han d'adaptar-se a les noves situacions i demandes de la societat. La democratització de l'accés al coneixement ha provocat, precisament, noves i continuades demandes a l'entorn de la cultura i el patrimoni i un augment, en ascens, del consum de béns culturals i ambientals en tota mena de mercats. En aquesta perspectiva els museus han d'intentar satisfer, amb propostes comprensives, les expectatives d'horitzons destinataris cada cop més amplis.

Durant decennis la tasca dels museus s'havia limitat a custodiar unes determinades col·leccions. És obvi que, en l'actualitat, aquesta tasca continua i ha de continuar amb tot el suport que ofereixen les noves tecnologies. Està clar també que els museus són una peça clau en la preservació del nostre patrimoni. Però els museus també tenen noves tasques i responsabilitats en el camp de la instrucció i l'educació.

Els museus han de ser espais instructius per definició, en els quals es donen a conèixer els sabers a l'entorn de determinats fets i conceptes, i a partir de determinats objectes; sabers usualment generats per la investigació de les ciències o les disciplines. El museu mostra, informa i fa comprendre, i és en aquest sentit un espai instructiu de socialització de les ciències i les arts. Tanmateix, i en la conjuntura actual, les demandes en aquest aspecte són, fins i tot, més nombroses i continuades. De

A la fotografia petita, detall de l'Arc de Sant Benet.

A la seva dreta, ornamentació a l'entrada principal del Monestir.

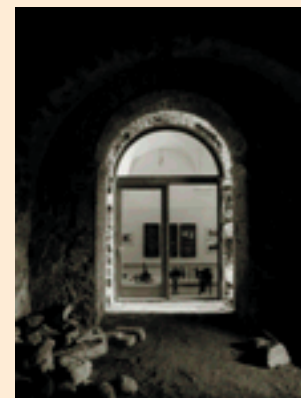

fet, l'ensenyament reglat, tot i els esforços que es realitzen, no arriba a satisfer les demandes instructives de transmissió de coneixements disciplinaris i científics que reclama el conjunt de la població. Cada cop més, i per respondre als reptes d'una societat en crisi, l'ensenyament institucional ha prioritzat la promoció de l'educació, és a dir, la transmissió de valors. Per dir-ho d'altra manera, l'ensenyament ha de compatibilitzar ara educació i instrucció, quan abans es centrava exclusivament en el seu caràcter instructiu.

Les limitacions instructives de l'ensenyament, i

la set de coneixements en general, han fet augmentar, al seu torn, la funció dels sistemes no formals d'ensenyament-aprenentatge, i entre ells els museus. En aquest context, els museus d'avui no són simples espais expositius passius, sinó que es converteixen en espais proactius de promoció de les ciències i les arts, a través de les més diverses iniciatives i intentant arribar a un públic el més ampli possible.

L'augment d'usuaris ha provocat, d'altra banda, un replantejament de la política museogràfica. Durant decennis els museus havien limitat la seva oferta a

Sobre aquestes línies, sala del Museu vista des de la torre del Corn.

A l'esquerra, motllura al refectori del Monestir.

L'augment d'usuaris ha provocat, d'altra banda, un replantejament de la política museogràfica, que s'orienta cap a propostes museístiques més explicatives i lúdiques.

unes determinades elits intel·lectuals i socials. Ara, però, la democratització de l'accés a la cultura exigeix la promoció de productes assequibles i comprensibles per a amplis horitzons destinataris. Les exposicions, les publicacions i les activitats dels museus tendeixen a buscar fàcil comprensió, bona comunicació i amplis públics, i és en aquest sentit que la museografia didàctica, que embolcalla i acompanya els objectes amb propostes explicatives i lúdiques, guanya terreny. Naturalment les propostes especialitzades i dirigides a un determinat segment del públic segueixen tenint la seva consistència, però la política general s'orienta a propostes museístiques amb capacitat per arribar a un ampli espectre de la població. En aquest context el museu tendeix a convertir-se en un espai instructiu i lúdic per definició. Tanmateix, el museu també creix com a espai plenament educatiu.

De fet, els museus són institucions socials, vinculades al coneixement i, com a tals, tenen un paper important en la construcció i perpetuació del coneixement i del nostre model de civilització.

I és en aquest sentit que el museu, com a institució cívica, té també un paper important com a agent educador.

Educar vol dir transmetre valors, i els museus, a partir de les seves propostes, també participen en la formació de la ciutadania. La contribució és, al seu torn, explícita i implícita. El museu educa en tant que consciència als ciutadans sobre la importància de salvaguardar, i conservar, els elements més significatius del patrimoni cultural i ambiental. El museu educa en tant que democratitza l'accés als objectes i sabers que vehicula, és a dir, obrint la porta a tota mena de persones. El museu educa en tant que el seu funcionament reflecteix els sistemes ideàtics dominants en la societat i que en el nostre cas, passen per la racionalitat (és a dir, la ciència), la llibertat (és a dir, la democràcia) i la idea de progrés.

F. XAVIER HERNÁNDEZ

*President de la Divisió Ciències de l'Educació
(Universitat de Barcelona)*

El desenvolupament del projecte del Museu d'Història a l'edifici del Monestir

Durant el 2002 es realitzarà el trasllat cap a la nova seu dels serveis municipals de Biblioteca i d'Arxiu. Sense que encara s'hagi confirmat una data concreta per a la construcció del nou edifici de l'Escola Oficial de Turisme, amb la qual es comparteix seu al Monestir, aquestes cel·les de la primera planta constituïran un espai que permetrà mostrar part del seu fons actualment en magatzem i augmentar les possibilitats espacials de les exposicions temporals.

Pati del Monestir.

Aquestes noves sales desenvoluparan una part del projecte museològic elaborat des dels serveis tècnics del Museu conjuntament amb els membres assessors de la Junta Tècnica del Museu. A l'hora de dissenyar el guió s'han tingut especialment en compte les exposicions organitzades des de 1986 a través dels Tallers d'Història, on s'intentava una aproximació a la vida quotidiana de la ciutat en un determinat moment històric, de forma transversal i a partir de múltiples aspectes¹.

El Monestir de Sant Feliu de Guíxols, edifici barroc construït entre 1743 i 1747, tot i els inconvenients normals d'adaptació d'edificis històrics per a usos museístics, és un marc de gran bellesa i, en formar part del conjunt arquitectònic més emblemàtic de la ciutat, esdevé un reclam importantíssim per als visitants. Algunes sales del Monestir conserven encara alguns detalls que ens situen en la vida monàstica passada; els trobem, entre altres, a l'antic refectori de la planta baixa, o en els paraments originals d'una cel·la a la segona planta. El projecte preveu que aquests espais- quan deixin d'ocupar els usos actuals- formin part de les sales d'exposició del Museu i siguin visitables, amb la qual cosa s'intenta vincular el Monestir en tant que peça museística i arquitectònica per si sola, amb l'exposició permanent del Museu com a element rellevant en la visita al conjunt església-Porta Ferrada-Arc de Sant Benet-Monestir. La possibilitat d'explicar *in situ* el que ha significat el Monestir en la història de Sant Feliu, donaria sortida a la demanda de molts visitants de veure el Monestir per dins i de contemplar-hi material relacionat (plànols, documents, art religiós, cantoral...). És cabdal per a la ciutat i per al museu de desenvolupar totes les possibilitats que ens ofereix l'espai interior i exterior del Monestir².

L'entrada al centre museístic cal que sigui l'entrada natural i principal de l'edifici, que esdevindria al mateix temps punt d'informació turística i patrimonial. També, des de la inscripció del museu al Regis-

tre de Museus de Catalunya (1995), un dels aspectes a solventar és la superació de les barreres arquitectòniques.

Es proposen igualment diferents actuacions a nivell no només de l'edifici monacal, sinó dins el context del conjunt d'església i monestir:

- **POSSIBLE CIRCUIT A TRAVÉS DE LES TORRES I DE LA PORTA FERRADA**

S'aposta per potenciar un circuit, compartit amb el Bisbat, que faci visitable l'edifici del Monestir íntegrament, i enllaci el Museu amb la Porta Ferrada i les torres del Corn i del Fum³.

- **PATI INTERIOR DE LA PLAÇA ABADIA: ADEQUACIÓ COM A ESCENARI A L'AIRE LLIURE**

La plaça Abadia queda delimitada per les parets exteriors de l'edifici barroc del monestir i els jardins de la finca contigua (jardins inclosos en el Catàleg d'edificis i construccions d'interès històric i artístic a protegir). Per les seves característiques arquitectòniques i el fet d'estar allunyat d'una via amb trànsit rodat, és un espai amb condicions idònies de sonoritat per a poder oferir espectacles a l'aire lliure. Es proposa el seu ús, tot condicionant-la, reduint l'entrada de vehicles i amb la il·luminació pertinent, com a escenari de concerts.

- **PASSEIG AL VOLTANT DEL CONJUNT DE L'ESGLÉSIA I MONESTIR**

Es recull una proposta estudiada en el seu moment, l'any 1969, per la Direcció de Belles Arts i també present en el Pla General d'Ordenació Urbana (1985): un passeig que envolti el conjunt monumental de l'església, Arc de Sant Benet i monestir.

- **ACTUACIÓ EN EL SISTEMA ANTIC DE CANALITZACIÓ D'AIGÜES (MINES D'AIGUA I TÚNELS SOTERRANIS) PER FER-LOS VISITABLES**

Possibilitat de condicionar i mostrar el sistema de canalització d'aigua del monestir (mines d'aigua i túnels que poden explicar l'edificació anterior a l'ampliació del s.XVIII).

El projecte aposta per donar resposta i impulsar la descoberta del patrimoni i de la història local, camp que suscita un interès creixent tant per les poblacions locals com per al turisme. En consolidar accions

per a la conservació i valorització d'aquest patrimoni, es respondria als usuaris a la recerca de destinacions "autèntiques"⁴ i de valorar el patrimoni com a formidable vèrtex d'identitat cultural i social que és, per tant, un vèrtex de diferenciació i de comunicació, al mateix temps que una eina per al desenvolupament d'una major freqüència i d'una animació turística.

Tant els visitants com la població local desitgen sovint de conèixer més sobre les característiques històriques del lloc i són demandants de coneixements. Els museus apareixen, doncs, com a "llocs de fonts" per a la comprensió de les singularitats i de les identitats d'un territori.

SÍLVIA ALEMANY, JORDI COLOMEDA
Museu d'Història

Sobre aquestes línies, façana del Monestir.

A dalt, a l'esquerra, caixa de mariner.

1. Vegeu "Tallers d'Història a Sant Feliu, 10 anys d'experiència" a *Informatiu de l'Arxiu i del Museu*, núm. 24, juny de 1996.

2. En l'acord de la Junta Tècnica del Museu d'Història de la Ciutat de 7 març de 1997 *Sobre la idoneïtat de l'edifici del monestir com a seu permanent del museu d'història de la Ciutat*, s'especifica la relació de motius sobre aquesta idoneïtat.

3. Aquest darrer circuit ja està previst en el projecte redactat per la Generalitat de Catalunya, Servei de Patrimoni, 2000.

4. P. Duchêne, M. Mallet, *La valorisation touristique du patrimoine maritime*, Agence Française de l'Ingénierie Touristique, 1997.

Avaluació de les activitats realitzades sobre "La prehistòria a la nostra comarca"

Durant els mesos de març i abril ha culminat amb la celebració de diverses activitats el treball endegat des de principi del curs escolar, programat conjuntament amb mestres i interessats en la difusió de la història de la ciutat, i que enguany versava sobre els poblaments prehistòrics a la comarca.

A la dreta, Néstor Sanchiz explica les característiques dels jaciments de la zona del Puig Gros i convoca els assistents a participar en el bateig d'una cova.

- el programa d'activitats preparat no s'ha pogut portar a terme en la seva totalitat. Un complement important a l'exposició de treballs escolars era la inclusió d'elements il·lustratius a la sala Primers Mil·lennis del Museu per a una més fàcil comprensió de les peces procedents dels jaciments, les activitats i la ubicació dels poblats. Es treballà en la instal·lació d'un plafó que s'estengués per tot el sostre de la sala explicant, en el marc paisatgístic de la zona dels jaciments del Puig Gros, les activitats dels homes, dones i nens en època neolítica. La il·lustració, realitzada per Néstor Sanchiz, queda pendent de tractament i muntatge, tot i que l'esborrany s'ha treballat a les diferents escoles.

Les accions al voltant d'aquesta temàtica han estat de signe divers: dossier per a treballar a les aules, racons de llibres a les biblioteques escolars i a la municipal, exercici per a visitar el museu, exposició de treballs escolars, demostracions d'activitats prehistòriques, xerrada, sortides i el concurs literari i de dibuixos Sant Jordi. En les diferents activitats s'ha donat un alt grau de participació (en les propostes de demostració d'activitats prehistòriques hi han participat tots els centres d'ensenyament primari i secundari amb opinions molt satisfactòries- així com en el concurs i l'exposició de treballs escolars). Sempre, però, ens agrada de revisar a fons tota activitat, i no limitar-nos a la dada quantitativa. Així ho vam fer en la darrera reunió amb els ensenyants, i n'extraïem algunes reflexions:

- com en moltes altres ocasions, el treball previ, simultani i posterior realitzat als centres d'ensenyament (manualitats, textos, visites, assistència a activitats,...) ha estat molt desigual a nivell comparatiu dels grups escolars participants. També anotem la repetició d'alguns tòpics ja superats, precisament quan a través del dossier elaborat pel Tallers d'Història s'intentava d'incidir més en aquests aspectes.

- bona acollida de les sortides i xerrada. A través de les sortides, s'ha intentat d'introduir visió crítica en els muntatges museístics, recollir informació a nivell local (toponímic, de camins, botànica,...) i explicar la temàtica des del lloc original i *in situ*. Es pot dir que s'ha aprofitat l'assistència d'especialistes, tant en la xerrada com en les sortides, per actualitzar els nostres coneixements i poder plantejar qüestions d'una forma directa.

Finalment, tots els qui treballem per acostar el patrimoni local a les aules som conscients d'alguns factors que incideixen negativament en l'assoliment d'uns resultats totalment satisfactoris: des dels propis del món de l'ensenyament (dificultats d'introduir canvis en els programes de curs o d'interessar els alumnes per allò més proper encara que vinguin de fora, ...) fins als de l'administració pública, de la qual depenen aquests centres de gestió patrimonial.

TALLERS D'HISTÒRIA

NOTÍCIES

DEL MUSEU

Destral votiva procedent de Solius

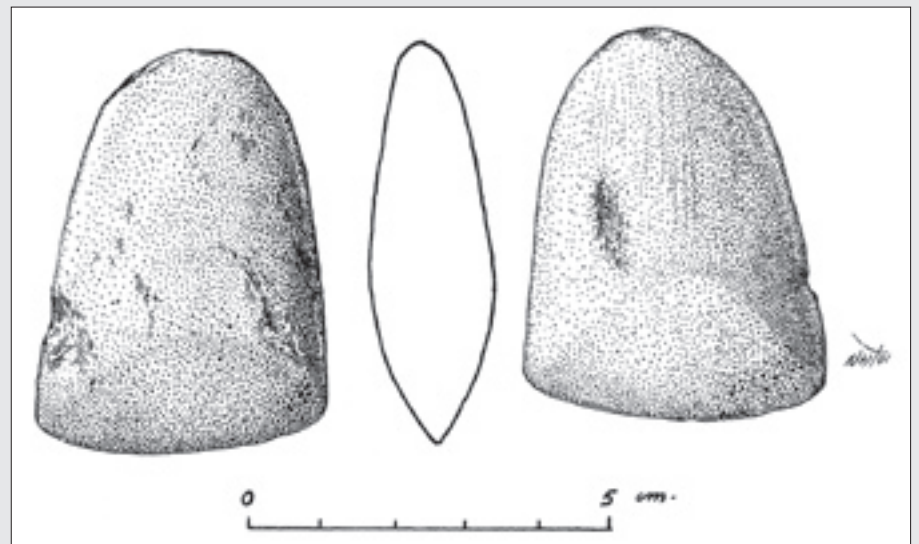
Donem a conèixer en aquestes pàgines aquesta destraleta de pedra polida que forma part d'un petit conjunt de ceràmica que es localitzà ara fa uns vint anys, al marge dret del camí d'anar al pas dels Bous (Solius, Santa Cristina d'Aro). El lloc exacte -avui ja desaparegut- era el tram final del camí recte des de l'edificació de can Dalmau en direcció cap al castell de Solius, enfront mateix d'una franja de pineda, on encara hi ha una estructura d'obra rural moderna. Al jaciment, en aquell moment visible, s'hi trobaren fragments de ceràmica, els més identificatius dels quals són vores de vasos d'època romana. També s'hi van descobrir fragments de ceràmica més moderna (medieval) de cuita defectuosa i la destraleta d'indubtable origen neolític.

La peça és de pedra metamòrfica de color gris-verdosa, semblant a la serpentina; té inclusions lenticulars d'altres minerals i presenta lleugeres alteracions que no afecten en res la seva morfologia. Està registrada amb el núm. 3271 i pertany al jaciment núm. 193.

El lloc del jaciment ens va semblar llavors un abocador on predominava el material d'època romana. Fins al moment, però, no estem en condicions d'explicar la presència d'elements al jaciment més tardans i més reculats. El lloc fou localitzat per l'autor i revisat per Lluís Esteva, Joan Sanchiz, Josep Escortell i Joan Reyné.

Avui el jaciment ha desaparegut; en el lloc hi hagueren obres d'esplanació per a l'adequació de l'espai com a camp de golf.

Néstor Sanchiz

A dalt, a la dreta, perfils de ceràmica comuna romana.

A la dreta d'aquestes línies, la pedra polida.

DARRERES DONACIONS DEL MUSEU

03-05-2002

Sr. Francesc Rotllan

2 semals, utilitzades en el bar La Barca (Cra. de Girona), als anys 1950-60, per a conservar fresques les begudes.

La problemàtica del Batxillerat

El recent anunci d'una nova reforma educativa està suscitant una polèmica al voltant del tema de la "revàlida" del Batxillerat. No podem oblidar que qual-sevol prova és només una constatació del nivell assolit pels alumnes; pot tenir un interès informatiu i és sempre un instrument de selecció, però no contribueix a resoldre la problemàtica dels estudis de Batxillerat, que requereix una revisió molt seriosa.

Espai d'esbarjo. IES Sant Elm.

En un article anterior vaig tenir l'oportunitat de fer unes reflexions sobre alguns dels problemes de l'ESO en relació als seus objectius teòrics primigenis i que, bàsicament, poden resumir-se en un desmesurat error de concepte per part de l'Administració educativa: la confusió entre ensenyament *obligatori* fins als setze anys i ensenyament *comú* (homogeni) fins a aquesta edat. Si la primera consideració pot defensar-se fàcilment com un postulat progressista que persegueix l'assoliment d'una formació cultural més àmplia, la segona és només una falsa premissa igualitària que no assumeix l'existència d'una notable divergència de temperaments, d'aptituds, d'interessos. Una cosa és oferir un ventall d'opcions *igualmente* dignes, d'accés lliure, no excloents, i una altra ben diferent limitar-les

a una única via educativa per tal que tots els alumnes *s'igualin* en el camí emprès, perquè d'altre no n'hi ha, a despit de les seves reals diferències i de les seves possibilitats d'èxit. L'ESO iguala per eliminació, i amb ella van ensopegant els alumnes sense voluntat de treball acadèmic, els alumnes de capacitat limitada, els alumnes d'incorporació tardana al sistema, els alumnes de necessitats educatives especials, els alumnes conflictius i fins i tot desarrelats. Alumnes tots que transiten per l'ESO patint-la i fent-la patir, que defensen ferotgement la seva singularitat, i que estan demanant a crits un marc educatiu més ampli.

L'existència de nivells tan dissemblants en un mateix context, el grup-classe, condueix a una inevitable dispersió de l'atenció que el professorat dispensa a

L' alumne d'ESO no ha hagut d'ultrapassar en quatre anys cap llistó acadèmic (.....) i a aquest mateix alumne li demanem de sobte que afronti amb responsabilitat un sistema selectiu.

cada sector i, en definitiva, a la inèrcia d'un ritme lent, fragmentat moltes vegades, que avorreix i turmenta els estudiants més capaços. Si el professor descarta un sector, malament, i si vol arribar a tots, no té més remei que igualar per sota, tot posant l'arrasador al soterrani. I mai una societat no ha progressat igualant els seus ciutadans per la sala de calderes.

El Batxillerat és l'hereu legítim de totes les imperfeccions de l'ESO, i per rematar el malalt, hi afegeix les seves pròpies deficiències. El canvi d'estructures i d'hàbits és tan substancial que sovint provoca en els alumnes una profunda desorientació, si no impotència, davant la qual es rendeixen amb esbalaïdora promptitud. Repassem breument la problemàtica d'aquest Batxillerat.

1. L'ESO és un sistema comprensiu i de continuïtat: comprensiu perquè concentra indiscriminadament tot tipus d'alumnes; de continuïtat perquè els alumnes progressen de curs al marge dels seus resultats parcials fins a la conclusió de l'etapa. En canvi, els dos cursos de Batxillerat són selectius i autònoms: per poder passar de l'un a l'altre cal aprovar totes les matèries o, com a màxim, tenir-ne dues pendents. L'alumne d'ESO no ha hagut d'ultrapassar en quatre anys cap llistó acadèmic per anar avançant per l'obert sender de la Secundària; llevat d'afany de superació, autoexigència pròpia o pressió familiar, l'alumne posseeix tots els números perquè li toqui la loteria de la relaxació i la deixadesa, amb el beneplàcit d'una Administració educativa que ha preferit aquest naufragi a la insídia de les xifres de "fracàs escolar" que podrien donar-se amb uns criteris més restrictius. I a aquest mateix alumne, que ha viscut esplèndidament durant quatre anys, potser aprovant fins i tot, li demanem de sobte que obli els seus hàbits i que afronti amb responsabilitat un sistema selectiu. Només uns quants aconseguixen passar pel filtre a la primera i sense arrossegar sediments.

2. El ritme lent i fragmentat de l'ESO esdevé, amb el Batxillerat, frenètic per a uns alumnes els hàbits dels quals no han madurat tècniques tan elementals com el treball diari, la curiositat intel·lectual i la persistència en l'estudi. L'ESO dona ales a l'espectre dels "valors, actituds i normes", de vegades prioritant aquesta tríada a la pura adquisició de coneixements i tot ometent de passada que aquesta funció és sobre tot una responsabilitat familiar, però -contradictòriament- sense establir un àgil sistema correctiu per als que ignoren els valors, deceben amb les seves actituds i transgredeixen qualsevol norma. S'ha imposat socialment la creença que els professors han de

"motivar" els alumnes, quan aquest estímul ha de venir ja induït des del seu domicili (el professorat, en tot cas, ha de satisfer aquesta motivació i canalitzar-la). S'ha impulsat socialment la creença que els professors són educadors en el sentit ampli de la paraula, i només ho són tant com qualsevol altra persona de l'entorn de l'alumne (amb tota seguretat, menys que els seus pares); en canvi, sí són especialistes en una disciplina humanística o científica que voldrien transmetre. A ningú no se li acudeix que un dentista ha de ser l'educador del seu fill, però sí que es descarrega amb força lleugeresa aquesta funció en el matemàtic o en el lingüista. L'estudi de les matèries acostuma a ser accidental: l'accident de l'examen (un "control", hom diu sovint, perquè la paraula causa aflicció i compareix reconfortant l'eufemisme), i encara gràcies si llavors s'estudia. El Batxillerat imposa les seves pròpies regles: l'assistència regular a les classes, el bon comportament a l'aula, l'atenció, el respecte, la presentació dels exercicis, la presa d'apunts amb correcció, la lectura comprensiva, un cert domini del lèxic, la precisió, la capacitat per sintetitzar i resumir, la captació de la lògica causa-efecte, el treball en equip, que són a l'ESO punts avaluats de considerable pes específic, en el Batxillerat queden sobreentesos. No "sumen", però la seva deficitària assimilació resulta fatal. L'alumne acostumat a estudiar la tarda abans de l'examen, o a refiar-se de l'evocació de les classes, sucumbeix generalment sense remei. No té culpa d'això el professor de batxillerat, i tampoc els alumnes, sinó el sistema que a aquestes "actituds" els ha encaminat.

3. L'organització en dos anys del Batxillerat atempta frontalment contra l'especialització que té com a objectiu. A l'extingit BUP, els tres cursos curriculars sí que podien desenvolupar aquest propòsit: el primer era realment un any d'iniciació, o de transició. Molts alumnes fracassaven, és veritat, però els que progressaven havien assolit uns hàbits que els permetien d'afrontar amb més garanties una autèntica especialització en les matèries de 2n. i de 3r. Aquests dos cursos servien per a aprofundir en diferents camps del saber, tant de lletres com de ciències. El COU, després, preparava l'angoixant Selectivitat. Ara, el primer curs de l'actual Batxillerat segueix sent un pou mort de fracassos, i continua complint un paper iniciàtic, però acte seguit passem sense més al segon i darrer any, enfocat estrictament envers la superació de les proves d'accés a la Universitat. Si finalment arriba la projectada "revàlida", tot el Batxillerat pot convertir-se en una cursa de preparació molt específica. Quin espai resta per a l'especialització pacient i sistemàtica de l'alumne? En què ha quedat l'ensenyament secundari postobligatori?

Patim el Batxillerat més breu d'Europa, i un Ensenyament Secundari Obligatori conflictiu, erràtic i descompensat, que únicament afavoreix els centres privats -concertats o no-.

Cobert a l'entrada de l'IES Sant Elm.

4. La primesa temporal del Batxillerat s'ha tractat de contrarestar amb l'acumulació de matèries: un alumne ha de cursar fins a dotze assignatures en un mateix any, algunes d'elles tan impròpies d'aquest nivell -per la seva especificitat- com "Economia i organització d'empreses" o "Electrotècnia", que potser tindrien més sentit en un batxillerat ampli i amb una base formativa, però difícilment a l'actual. Això comporta, a més, un misèrrim repartiment de les hores lectives de cada matèria (tres, com a màxim, de mitjana setmanal) i l'abandó d'un model d'ensenyament integral i homogeni. Un exemple: en el desaparegut 2n. de BUP existia una assignatura anomenada "Literatura espanyola", dotada de quatre hores lectives, en la qual hom proposava un recorregut per la història de la literatura des de l'Edat Mitjana. Un temari excessivament ambiciós, per descomptat. A l'actual 1r. de Batxillerat, amb tres hores lectives, la matèria de Llengua castellana i literatura ha d'oferir aquest mateix contingut i, a més, un cicle de temes sobre Teoria de la Comunicació, l'estudi de les diferents llengües peninsulars, la formació i l'evolució del castellà, l'anàlisi dels seus dialectes, les imprescindibles lliçons gramaticals, la pràctica de la sintaxi i, per acabar-ho d'adobar -innovació del curs 2001/2002 per a major glòria del negoci editorial-, la lectura i l'exegesi de tres obres literàries escollides molt arbitràriament (només per arbitrariedad o per manifesta incompetència pot justificar-se l'elecció de *Veinte poemas de amor y una canción desesperada*, del xilè Pablo Neruda, abans que cents d'obres molt més representatives de la literatura espanyola i de més necessari coneixement).

5. El darrer (?) problema del Batxillerat ve donat per la precarietat dels programes d'orientació professional. Els cicles formatius són pocs, repartits desigualment, i no s'han alliberat del llast de la tradicional consideració negativa per part de molts alumnes i pares d'alumnes, que continuen considerant-los com un reducte per als menys capaços en lloc d'una via útil i profitosa per iniciar-se, primer, i especialitzar-se, després, en una activitat professional. Com que els cicles formatius de grau mitjà constitueixen un cicle tancat, a partir del qual no és possible optar per la continuïtat evident dels cicles de grau superior (l'Administració exigeix, per cursar aquests darrers, la possessió del títol de Batxillerat), no és gens estrany que siguin molts els alumnes que podrien cursar amb garanties una modalitat professional però que renuncien a fer-ho, decantant-se per un Batxillerat més teòric, menys proper als seus interessos, en el qual acaben abismant-se. Amb uns cicles formatius ben dissenyats, a l'abast de tothom, dignament dotats de recursos, i entroncats com la lògica demana amb els cicles de grau superior, aquesta estultícia tendria a remetre, i tot l'ensenyament postobligatori en sortiria beneficiat.

Patim el Batxillerat més breu d'Europa, i un Ensenyament Secundari Obligatori conflictiu, erràtic i descompensat, que únicament afavoreix els centres privats -concertats o no, encara que els primers són ja legió a expenses de l'educació pública- que amb total impunitat es deslliuren dels alumnes *non grats* a partir de l'aplicació d'un codi disciplinari a la seva mida i amb el suport econòmic de l'Administració, una pràctica que comencen a imitar alguns centres públics, accentuant la desigualtat en lloc de redimir-la. Si no hi ha un estricte control del règim d'admissió d'alumnes, de la correcta aplicació de la normativa disciplinària, de les programacions i dels horaris dels centres concertats, i també dels seus criteris d'avaluació, la "revàlida" del batxillerat pot tenir uns efectes discriminatoris per a l'ensenyament públic. S'ha escrit que hem passat de tenir un dels millors Batxillerats del continent a tenir uns instituts públics d'educació compensatòria; potser la primera afirmació és exagerada, però justifica la pregunta que ens fem avui molts docents: quins defectes de l'antic Batxillerat ha vingut a solucionar el nou? Si fem un balanç dels resultats de la LOGSE, quin mèrit li podem atribuir que compensi tant desequilibri, tant descontentament, tant empobriment cultural?

JULIO FALCES

Professor de l'IES Sant Elm

La UEC (Unitat d'Escolarització Compartida) de Sant Feliu de Guíxols

La UEC de Sant Feliu de Guíxols sorgeix amb l'objectiu de proposar una alternativa educativa als alumnes de secundària que presenten motivacions i expectatives que divergeixen del que pot oferir el marc teòric de l'ensenyament obligatori. El fet de comptar amb un recurs amb experiència en el treball amb joves (Pre-tallers), així com amb el personal educatiu i la infraestructura necessària, va facilitar aquesta tasca. Davant d'aquesta necessitat es va constituir una comissió integrada per representants dels centres de secundària de Sant Feliu (caps d'estudis i tutors), un representant de l'EAP i l'equip dels Pre-tallers, amb la finalitat d'elaborar el projecte -iniciat el curs 97/98-, prèvia concertació amb el Departament d'Ensenyament.

El projecte pretén fer una escolarització compartida entre UEC i els centres de secundària amb l'objectiu de facilitar la integració i socialització dels alumnes que presenten dificultats, mitjançant l'adquisició dels hàbits i les habilitats necessàries per incorporar-se al món laboral o retornar a l'ensenyament obligatori. Les activitats que els alumnes de la UEC treballen són de caire més pràctic i impliquen manipulació (fusteria i pintura), són relacionals (fomenten les habilitats socials), i es complementen amb sortides i coneixement de l'entorn, a més de comptar amb un mòdul d'orientació laboral que es dona quan els alumnes estan a punt de finalitzar la seva escolarització, mentre que les que es treballen als IES són les instrumentals (matemàtiques, llengües i d'altres). Aquestes activitats potencien les capacitats individuals i la relació de grup, entesa com la dinàmica d'intercanvi que comporta qualsevol procés d'aprenentatge.

Dins de la diversitat de UEC que hi ha a Catalunya, cadascuna pretén donar resposta dins del possible a una realitat social determinada, la qual cosa vol dir que cada UEC tindrà un funcionament diferent en funció de la comunitat on es faci el projecte i el perfil de nois i noies que participin del recurs. En aquest sentit, la UEC de Sant Feliu de Guíxols té un contacte directe amb els Serveis Socials de l'Ajuntament de la ciutat pel fet de dependre directament d'aquesta àrea. La vinculació de la UEC a aquesta àrea permet fer una tasca conjunta en aquells casos en què per diferents circumstàncies s'hi detecten problemàtiques de caire social, familiar... D'aquesta manera es fa un treball conjunt entre els professionals de l'àrea de Serveis Socials -treballadores socials, psicòleg, etc.- i els educadors de la UEC. Actualment la coordinació del servei també es realitza amb els centres de secundària de la població. A les comissions d'atenció a la diversitat dels centres de secundària que es reuneixen setmanalment hi participa un educador de la UEC. En aquestes reunions es coordinen els diferents professionals que són els

Centre de la Unitat d'Escolarització Compartida a l'edifici de les Vetlladores.

responsables de l'adaptació curricular dels alumnes i per tant es treballen tots els temes referents al funcionament i avaluació. Actualment la UEC té 14 alumnes i es consolida com un recurs alternatiu, dins les propostes que la LOGSE té per atendre la diversitat. És evident que l'experiència en el camp social de l'equip d'educadors de la UEC i la seva veterania en el tracte amb els joves pertanyents a grups socials de risc ha estat vital per al bon funcionament d'un recurs que a priori pot semblar segregador. Només el canvi positiu d'actituds dels alumnes que participen de l'escolarització compartida- tant a la UEC com als mateixos IES- i la recuperació de l'interès per la seva formació, justifiquen la continuïtat d'un projecte poc conegut, a vegades oblidat, però que realitza una tasca important en la inserció d'aquest joves.

De cares al curs vinent i a causa de la realitat canviant del nostre entorn social, la UEC, conjuntament amb els centres de secundària i el Departament d'Ensenyament, es planteja fer un canvi en el funcionament per donar resposta a una unitat mixta on es duguin a terme mòduls que puguin treballar indistintament nois i noies.

EDUCADORS DE LA UNITAT D'ESCOLARITZACIÓ COMPARTIDA

NOTÍCIES

DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

Preinscripció i matriculació

Cada any en arribar aquesta època els alumnes, que o bé han d'entrar per primera vegada en un centre escolar o han de realitzar un canvi en els seus estudis que requereix un trasllat de centre, es troben davant de situacions que en moltes ocasions són la causa de neguits i inquietuds dins l'àmbit familiar.

Són molts els temes que preocupen els pares i els alumnes. Quan comença el curs, qui té fills que han d'iniciar els estudis d'Educació Infantil 3-6 (de 3 a 6 anys) està amoïnada a l'espera que es determini a quina escola se'ls destinarà. Realment costa d'entendre que no sempre es pot escollir l'escola i que en determinades circumstàncies un nen que viu prop d'un centre concret no pot accedir-hi. Cal tenir present el Decret i la Resolució que cada any sofreix algunes petites modificacions i on s'estableix el barem que s'ha d'aplicar per a l'accés als centres escolars sol·licitats.

A l'annex del Decret 31/2002, de 5 de febrer, hi consten com a criteris d'admissió d'alumnat als centres docents públics, concertats o sufragats amb fons públics, els següents:

- a) Criteris generals
 - Existència de germans als centres, 4 punts
 - Proximitat del domicili de l'alumne al centre docent, 2 punts
 - Renda anual de la unitat familiar, 1 punt
- b) Criteris complementaris (en situacions d'empat en la puntuació)
 - Família nombrosa, 3 punts
 - Procedència d'un centre que cessa les seves activitats (...), 2 punts
 - Per altres circumstàncies a determinar pel centre docent, 1 punt

Aquest ha estat un any amb un índex de natalitat força elevat pel que fa als nens i nenes que han d'iniciar el parvulari. Això comporta situacions conflictives derivades de l'emplaçament del domicili dels alumnes en unes zones determinades on la demanda a l'escola que hi pertany és superior a l'oferta de places escolars. Amb tot, les comissions d'escolarització, amb la participació dels diferents sectors educatius en el procés d'admissió, són les que garanteixen el compliment de les normes sobre admissió d'alumnes. Aquestes juntes es mantindran actives fins a la data de creació de les noves comissions corresponents al curs següent. Aquest any la comissió ja s'ha reunit 3 vegades.

Quant a les preinscripcions que es realitzen en els estudis dels cicles formatius, batxillerat i posteriorment universitat, és molt important destacar la labor que s'ha de dur a terme, entre els pares, alumnes i professors, com a mínim al llarg de tot el curs. A les consultes realitzades a través del Servei Municipal d'Educació es detecten força casos d'alumnes que no saben allò que volen estudiar. Per exemple, si opten per estudis de Cicles Formatius, poden demanar informació de qualsevol família (administratiu, jardineria, comerç, etc). Als articles "Generacions ESO" del núm. 39 de l'Arjau i "La problemàtica del Batxillerat" del present número d'aquest Arjau -tots dos d'en Julio Falces, professor

de l'IES Sant Elm- l'autor fa una crítica dels ensenyaments secundaris (obligatoris i postobligatoris) que ens porta a meditar a tots (administració, pares, professors, alumnes i tota la societat).

Sempre les reflexions són positives, però realment seria bo que desencadenessin canvis que afavorissin la qualitat de l'Ensenyament públic, que és de tots i per a tots.

Servei Municipal d'Educació

Noves publicacions al Servei Municipal d'Educació

- *Perspectiva escolar* núm. 258 oct. 2001, Escoles inclusives efectives
- *Barcelona educació* núm. 21, nov. 2001
- *CEM de Girona*. Informa de les novenes Jornades
- *Perspectiva escolar* núm. 259 nov. 2001, Consum: educar ara
- *Escola Catalana* núm. 384 nov. 2001, *L'afectivitat a l'adolescència* (cedida per Josep Escortell)
- *Barcelona educació* núm. 22, des. 2001
- *L'associacionisme i la participació estudiantil a les universitats de Catalunya*. Cnjc (Consell Nacional de la Joventut de Catalunya)
- *Manteniment dels centres docents públics d'Ensenyament Infantil i Primari i d'Educació Especial*. Col·lecció Eines Metodològiques, núm. 4, Diputació de Barcelona
- *Escola Catalana* núm. 385, des. 2001, La festa tradicional i popular (cedida per Josep Escortell)
- *Treballs y desdixas que àn succeït en lo present principat de chatalunya y en particular a nostre bisbat de Gerona (1674-1700)*, de Fèlix Domènech. Edició crítica i estudi introductor de Pere Gifre i Xavier Torres.
- *Perspectiva escolar* núm. 261, gener 2002 L'escola al carrer
- *Perspectiva escolar* núm. 262, febrer 2002
- *Barcelona educació* núm. 23 gener/febrer 2002
- *Fapaes* núm. 8 febrer 2002
- *Escola Catalana* núm. 386 gener 2002, centenari Antoni Gaudí (cedida per Josep Escortell)
- Recull legislació. Diputació de Barcelona
- *Pantallas y violencia* (comunicación y educación en un mundo en convulsión). Joaquim Carbonell, José Antonio Cabelas, Carlos Gurpegui y José M. Mendoza. Ajuntament de Donostia.
- *Perspectiva escolar* núm. 263, març 2002 . L'escola i la ciutat, una complicitat per l'educació.
- *Barcelona educació* núm. 24, març 2002.
- *Escola Catalana* núm 387, febrer 2002, *Euro i economia a Catalunya*. (cedida per Josep Escortell)
- Textos de les conferències de la 4ª. Trobada de la Xarxa Estatal de Ciutats Educadores.
- *Perspectiva escolar* núm. 264, abril 2002. Els contes multimèdia.
- Suplement *Perspectiva escolar ambiental* núm. 24 Biocombustibles
- *Escola Catalana* núm. 388, març 2002. Periodisme i escola. (cedida per Josep Escortell).

Servei Municipal d'Educació

Sant Feliu disposa d'una nova guia de recorreguts pels carrers de la ciutat

Passejades per Sant Feliu de Guíxols, de Quim Díaz i Jordi Gaitx, remetrà sens dubte el lector habitual d'aquestes pàgines al titànic, encara recent i mai prou celebrat exemplar *Carrers, cases i arquitectes* de Gerard Bussot, un formidable artefacte de notable pes específic que de ben segur ja haurà reportat als seus lectors llargues hores de goig, mentre el fullejaven escarxofats còmodament al sofà de casa. Tanmateix, la guia a què es fa referència en el títol ho és més en el sentit aventurer de la paraula: aquella mena de publicació de dimensions reduïdes que ens acompanya físicament al llarg de la visita que proposa.

La diferència entre aquests dos llibres -a dia d'avui, indiscutibles punts de referència per al guixolenc inquiet- és, doncs, bàsicament de concepte i, per tant, de forma. Si el primer sadolla la nostra set de dades i coneixements, el segon ens proporciona una nova dimensió d'aquells edificis amb què vivim quotidianament. De fet, la relació entre les dues obres no és anecdòtica. El projecte dels autors de *Passejades per Sant Feliu de Guíxols* (en Quim i en Jordi, que hem de considerar alumnes avantatjats del seu prologuista, el mateix Bussot) neix precisament de la necessitat de fer manejable el gruixut volum *Carrers, cases i arquitectes*.

Passejades per Sant Feliu de Guíxols convida a redescobrir -o descobrir, en el cas dels visitants foranis i els guixolencs més distrets- l'arquitectura més rellevant de la ciutat, a criteri dels seus autors. Articulada en dos itineraris, un de pròpiament arquitectònic i un altre d'evolució urbana, la guia ajudarà l'usuari a apropar-se, en el seu primer recorregut, tant al Monestir com als edificis més notables bastits a la ciutat entre el segle XVII i 1947, i, en el segon, a mode de viatge virtual, el transportarà a escenaris en molts casos desapareguts, de manera que, palplantat al mig de la Rambla, entretancant els ulls i agasant la vista, distingirà la muralla enderrocada fa tres segles pels francesos, o, de la plaça del Monestir estant, enlluernat pel sol i encisat per la salabror, descobrirà la silueta confusa del pont que creuava la riera del Monestir abans del seu cobriment el 1934.

A més d'aquesta lectura virtual -o fins i tot emocional- que la guia ens planteja, el seu rigor científic és igualment a prova d'objeccions: metòdica, ordenada, concisa i aclaridora, ens transmet la informació a partir de tres nivells, diferenciats per la mida de la seva lletra i arranats de més a menys precisos, per tal que el neòfit pugui decidir la quantitat de dades que està disposat a absorbir i l'iniciat vegi plenament satisfeta la seva curiositat majúscula. Així, de cada

edifici, en coneixerem el creador, la data de construcció, l'estil arquitectònic en què cal emmarcar-lo, els elements decoratius que el conformen i la funció que se li ha donat al llarg del temps; tot plegat, arrodonit amb un útil vocabulari tècnic.

Aplaudim la iniciativa de l'Ajuntament i la Diputació d'editar un treball d'aquesta volada, que ens permet de conèixer una mica més a fons el nostre entorn arquitectònic des d'un punt de vista històric.

JOSEP SOLÀ
Filòleg

La portada del llibre mostra una part dels vitralls del mercat cobert de Sant Feliu.

La Biblioteca Escolar de l'IES Sant Elm

Els alumnes de 1r d'ESO vénen a conèixer la Biblioteca de l'IES.
Foto: M. Carme Saguer.

La Biblioteca de l'IES Sant Elm és un lloc on s'estudia i es treballa, des del qual tractem de fomentar l'hàbit de la lectura i de la recerca en els alumnes.

La Biblioteca de l'IES es troba a la primera planta de l'edifici nou i la seva història és tan llarga com la de l'IES Sant Elm. Al principi, la seva gestió anava a càrrec dels professors. Des de fa aproximadament vuit anys, l'APA de l'IES contracta una persona que s'encarrega del funcionament de la Biblioteca.

El servei d'atenció a l'alumne és de dilluns a divendres, de 8,00 a 11,30 del matí, horari durant el qual s'atenen les consultes dels alumnes sobre autors, obres i temes diversos. El temps d'esbarjo és un bon moment per anar a la Biblioteca a consultar, estudiar i llegir. Fora d'aquest horari és possible l'accés a la

Biblioteca amb el permís i el control d'un professor de guàrdia. L'obertura en horari lectiu facilita la consulta puntual d'alumnes i professors i la possibilitat que en qualsevol moment qualsevol llibre pugui ser traslladat a la classe que el necessita.

A la Biblioteca de l'IES disposem d'un fons aproximat de vuit mil llibres a disposició dels alumnes, exalumnes, professors i personal no docent del Centre.

La majoria del material de la Biblioteca pot ser demanat en préstec. Aquesta tasca s'ha de controlar contínuament per evitar la pèrdua de llibres. Durant el curs, per terme mig, es fan tres-cents préstecs. Els

Llibres més demanats pels alumnes de batxillerat són els de filosofia, llengua clàssica i literatura castellana. I, en canvi, els alumnes d'ESO s'inclinen més pels de narrativa, amb títols com: *La noia del temps*, *Fantasies auxiliars administratives*, *El robinson del metro*, *Harry Potter*, etc. En canvi, els llibres més consultats a la Biblioteca són els de referència, com ara diccionaris, enciclopèdies i atles.

Una Biblioteca ben proveïda, organitzada i renovada periòdicament és indispensable per a la formació dels alumnes. Així, per al seu millor funcionament, les obres estan ordenades per matèries, segons la Classificació Decimal Universal (CDU). La gestió de la Biblioteca es porta a terme per mitjà de recursos informàtics.

• CONTINGUT DE LA BIBLIOTECA

- Disposem d'uns tres mil títols d'obres literàries pertanyents a la literatura catalana, castellana, francesa, anglesa, alemanya, italiana, russa, etc., la majoria traduïdes al català o castellà, però també disposem de versions originals.
- Obres de consulta: manuals i material divers de les diferents matèries que s'imparteixen al Centre: llengua, literatura, filosofia, religió, mitologia, ciències socials, matemàtiques, ciències naturals, física, química, geografia, història, art, música, teatre i cinema.
- Enciclopèdies i diccionaris.
- Fons local: on hi ha obres i publicacions que parlen de Sant Feliu i de la seva rodalia. Cal remarcar la

importància de l'Ajuntament i de la Diputació en la formació i manteniment d'aquest fons.

- Revistes periòdiques: *El temps*, *El correu de la Unesco*, *Revista de Girona*, *Auriga*.
- Còmics, en diferents idiomes.
- Material audiovisual divers.
- Treballs de recerca: hem creat una secció per guardar tots aquells treballs que fan els alumnes de 2n de batxillerat. Per als alumnes és un al·licient saber que els seus treballs es podran llegir i consultar.
- Secció juvenil: és de creació recent i serveix per a facilitar la tria de lectures als alumnes més joves.
- Catàlegs: periòdicament es fan llistats actualitzats d'autors i títols per a facilitar la recerca de llibres a professors i alumnes.

• ACTIVITATS

- A principi de curs, els alumnes de 1r d'ESO vénen a conèixer la Biblioteca i el seu funcionament.
- Durant el curs, s'hi fan diverses classes relacionades amb la literatura o bé amb la recerca científica.
- A la Biblioteca també es realitza un servei adreçat als alumnes que acaben l'ESO i el batxillerat, amb informació sobre els diferents estudis universitaris i de mòduls formatius que es poden estudiar a Catalunya i en altres llocs.

MARIA CARME SAGUER
Encarregada de la Biblioteca

El temps d'esbarjo és un bon moment per anar a la Biblioteca a consultar, estudiar i llegir.

Crèdit d'experimentals: es facilita que els alumnes busquin la informació que necessiten.
Foto: M. Carme Saguer.

Sant Jordi 2002: la Biblioteca al carrer i altres reflexions

Per segon any consecutiu, la Biblioteca Municipal va sortir al carrer durant la Diada de Sant Jordi (i Dia Internacional del Llibre) i va instal·lar una parada a la rambla Vidal per a difondre les novetats de llibres i material audiovisual. Altres Biblioteques de les comarques gironines també duen a terme propostes semblants durant aquest dia: Palafrugell, Roses. La promoció i participació de les Biblioteques Públiques en aquest tipus d'activitats pretenen mantenir o crear l'interès pels serveis gratuïts que ofereixen a l'entorn de la lectura, l'accés a la informació i al coneixement.

La Biblioteca al carrer a la rambla Vidal de Sant Feliu.
Foto: X.C.R.

A més d'exposar-se les novetats editorials, els vianants podien fer préstec d'aquestes obres (i, si no eren socis, fer-se'n en el mateix moment) i reservar els materials que no estaven disponibles en aquell moment; d'altra banda, com l'any anterior, també es van vendre llibres editats durant els darrers anys per l'Ajuntament de la ciutat. Així mateix es van repartir: el *Butlletí de Novetats Sant Jordi 2002*, publicació informativa realitzada especialment per a aquest dia on es llisten aquestes darreres novetats de llibres; el *Punt de Llibre Sant Jordi 2002*, i també els cartells promocionals de *Sant Jordi 2002* editats pel Sistema de Lectura Pública de Catalunya i repartits per totes les Biblioteques Públiques catalanes.

El resultat ha estat molt semblant al de la primera edició quant a quantitat de préstec i la diferència radica en el fet que aquest any el nombre de nous usuaris que es van inscriure aquell dia a la Biblioteca va ser molt més alt (15 més que al 2001):

Usuaris infantils de préstec	19
Usuaris adults de préstec	36
Nous usuaris inscrits	21
Llibres infantils prestats	23
Llibres d'adults prestats	33
Vídeos prestats	21
DVD prestats	9

El Servei de Préstec i la venda de publicacions municipals són les dues activitats bàsiques de "La Biblioteca al carrer".
Foto: X.C.R.

Una de les missions fonamentals de les Biblioteques Públiques és, justament, promoure la lectura i crear interessos a l'entorn de la literatura.

Pel que fa a la venda de llibres, el volum de vendes també va ser alt i es van esgotar diversos títols dels que hi havia disponibles a la parada. Especialment exitoses van ser les darreres publicacions de l'Ajuntament: *Passejades per Sant Feliu de Guíxols*, de Quim Díaz i Jordi Gaitx, i *L'Evolució del paisatge de Sant Feliu de Guíxols*, de Pere Sala. Com a novetat d'aquest any, els autors d'aquests llibres van estar presents durant el dia per signar exemplars, juntament amb Gerard Bussot, autor guixolenc que va publicar fa any i mig l'obra *Carrers, cases i arquitectes*.

A Palafrugell, repetint també l'experiència de l'any anterior, van organitzar una parada entre la plaça Nova i el carrer Cavallers i hi van exposar les novetats editorials infantils i d'adults, acompanyades de les *Guies de Novetats*, de distribució gratuïta, que editen regularment. El divendres anterior a Sant Jordi havien fet una especial Hora del Conte amb "ExPlanades", un espectacle de titelles sobre l'obra de Josep Pla. A Sant Feliu també, prèviament, el divendres 19 d'abril va tenir lloc una Hora del Conte amb "El drac del Parc Güell i altres contes", a càrrec de L'Espina de la Sardina, on s'explicaven contes relacionats amb el món de l'art i especialment de Gaudí, adaptats per a nens i nenes.

A Roses, en canvi, l'activitat que duen a terme al carrer és d'un caire totalment diferent: aprofitant la diada festiva de Sant Jordi, la Biblioteca Jaume Vicens Vives va organitzar a la plaça Catalunya (on

es concentren les parades de llibreter i de venda de roses) un joc que consistia a fer preguntes literàries als infants sobre les novetats de Sant Jordi; l'activitat, que era el primer cop que es realitzava per Sant Jordi, estava en principi dirigida a nois i noies de secundària, però va tenir èxit i es va estendre a nens i nenes més petits i fins i tot a gent gran. El premi per obtenir la resposta correcta en el joc era un puzzle o un pòster, editats per la pròpia Biblioteca. En edicions anteriors, durant el matí d'aquest dia, la Biblioteca havia programat una marató de contes per al públic escolar sota el nom de "La Tira de Contes".

Tornant a Sant Feliu, l'objectiu principal de l'activitat "La Biblioteca al carrer" és la promoció de la Biblioteca, en aquest cas bàsicament per difondre el seu Servei de Préstec, ja sigui entre nous usuaris o entre usuaris ja fidelitzats.

Pel que fa als primers, seria evident pensar que els ciutadans ja saben "què és una Biblioteca". Però no és així. Com ho demostra el dia a dia, no tothom sap que és un servei gratuït, els nous usuaris sovint pregunten quin és el cost per a fer-se soci. D'altres, fins i tot, descobreixen per primer cop on està situada la Biblioteca. Així doncs, aquesta activitat permet, d'entrada, donar a conèixer l'existència "física" de la Biblioteca (la seva localització, els seus horaris,...) i, després, els seus serveis. En aquest cas, el servei que fins ara podríem dir-ne "estrella", és el préstec

L'Hora del Conte és una activitat molt concorreguda per grans i petits. Foto: X.C.R.

Cal fomentar la democratització de la cultura i l'accés al coneixement i a la igualtat d'oportunitats per a tots els ciutadans.

de documents: la clau per atraure nou públic és explicar que el ciutadà té accés a la gratuïtat d'un servei que li permet cobrir necessitats bé de lectura, bé d'informació, i trencar amb la idea encara arrelada que les Biblioteques Públiques són magatzems de llibres polsosos i de poc interès, poc relacionats amb el món editorial i d'ús exclusiu per a alumnes que han de fer treballs per a l'escola. Tothom, al llarg de la vida, ha de cobrir com a mínim la necessitat d'accedir a informació actual i de qualitat (relacionada amb els seus interessos personals, ja siguin vinculats a la seva feina, a les seves necessitats de formació, a la seva vida quotidiana, als seus hobbies...); la lectura, com ho demostren les enquestes culturals, no es troba dins les prioritats de bona part de la població, però una de les missions fonamentals de les Biblioteques Públiques és, justament, promoure la lectura i crear interessos a l'entorn de la literatura. El *quid* de la qüestió, doncs, és d'una banda arribar a cobrir aquestes necessitats de les persones i, de l'altra, crear-ne de noves.

Pel que fa als usuaris ja habituals, disposar d'obres de recent aparició al mercat permet mantenir el seu interès per les possibilitats que els ofereix la Biblioteca d'accedir a un fons d'obres actual i constantment renovat.

Un servei de novetats efectiu (que, tanmateix, no ho és tot, ja que cal encara crear altres activitats i nous serveis de difusió) dóna qualitat al Servei, ja que permet als usuaris poder accedir a l'inabastable fons editorial que s'edita cada any (i que, especialment

aquest darrer Sant Jordi, ha estat molt elevat). Poder oferir novetats editorials al cap de poc temps d'aparèixer al mercat rendibilitza l'ús del fons d'una Biblioteca, i ajuda els usuaris a poder decidir sobre la tria d'un llibre: les Biblioteques Públiques no han estat mai en competència amb el món de les llibreries, al contrari; donat que molta gent no pot comprar-se tots els llibres que voldria, poder disposar d'aquest servei públic permet que l'usuari pugui jutjar l'interès del llibre i, si realment el troba adequat, l'acabarà adquirint amb garanties que està realitzant una bona compra. En el fons, doncs, es potencia la satisfacció a l'hora de comprar-se un llibre. Quants cops, tots nosaltres, hem adquirit un llibre que després ens ha decebut?

Tot i així, s'hauria de fer un seguiment d'aquests nous usuaris que esmentàvem, ja que cal veure quin percentatge d'ells continua interessant-se pels serveis de la Biblioteca Pública. Si és només un fet puntual de l'eufòria col·lectiva pels llibres de la Diada de Sant Jordi, senyal que hi ha alguna cosa que falla en el nostre Servei. Mantenir l'ampli ventall de possibilitats que ens poden oferir les Biblioteques és clau per a poder, en últim terme, fomentar la democratització de la cultura i l'accés al coneixement i a la igualtat d'oportunitats per a tots els ciutadans. Llegir, informar-se, aprendre ens pot fer més ciutadans, més persones, més feliços. Qui ho diu, doncs, que llegir és un càstig?

DAVID HERNÁNDEZ
Bibliotecari

Presentació del llibre *Passejades per Sant Feliu de Guíxols*

El passat divendres 12 de maig es va presentar el llibre *Passejades per Sant Feliu de Guíxols: itineraris arquitectònic i d'evolució urbana*, escrit per Quim Díaz i Jordi Gaitx. El marc per a la presentació va ser el Mercat Municipal, que és un dels edificis emblemàtics de la ciutat i que apareix esmentat en l'obra.

A l'acte de presentació van assistir-hi unes 100 persones i, com a ponents, Joan Vicente, professor de geografia urbana de la UdG i Josep M. Birulés, arquitecte. Donat que l'acte ja ha aparegut ressenyat i comentat en diversos mitjans de comunicació, us presentem a continuació un recull de bibliografia dels articles apareguts:

Notícies breus

- "Una nova guia: *Passejades per Sant Feliu de Guíxols*", *L'Arjau*, núm. 42, març 2002, p. 42.
- Ramon Estéban, "Presenten una guia arquitectònica de Sant Feliu", *El Punt*, 12 d'abril de 2002, p. 36. (Disponible també a www.vilaweb.com/elpunt).

Notícies

- Gabinet de Premsa Municipal, "Es va presentar al mercat cobert el llibre guia

Passejades per Sant Feliu de Guíxols", Àncora, núm. 2757, 18 d'abril de 2002, p. 5.

- Ramon Estéban, "El ric patrimoni arquitectònic de Sant Feliu de Guíxols des d'ara es pot dur a la butxaca", *El Punt*, 22 d'abril de 2002, p. 27. (Disponible també a www.vilaweb.com/elpunt).

- Alfons Petit, "Passejant per Sant Feliu", *Diari de Girona. Dominical*, 12 de maig de 2002, p. 7.

Crítiques

- Josep Solà, "Sant Feliu disposa d'una nova guia de recorreguts pels carrers de la ciutat", *L'Arjau*, núm. 43, juny 2002, p. 35. (Trobareu la crítica en aquest número de *L'Arjau*).

Passejades... es pot adquirir a l'Oficina de Turisme de Sant Feliu i a les llibreries de la ciutat (al preu de 12 €); així mateix, ja es troba disponible a la Biblioteca (per a consulta i préstec) i a l'Arxiu (per a consulta) Municipals de la ciutat. I també podeu trobar-lo a d'altres biblioteques de les comarques gironines, com ara les de Girona (a la Biblioteca Ernest Lluch, del barri de Palau), Roses, Salt i Sant Gregori.

Un moment de la presentació del llibre al Mercat Municipal. Foto: X.C.R.

NOVETATS EDITORIALS

DE LA BIBLIOTECA

"Selecció Sant Jordi 2002"

(El codi que hi ha després del títol del llibre indica la localització de l'obra a la Biblioteca)

Novel·la

- Joan BARRIL. *Certes mentides* (N Bar)
Novel·la coral en què tots els personatges amaguen quelcom per aconseguir un fi.
- Màrius CAROL. *Les Seduccions de Júlia* (N Car)
Una dona retorna a Barcelona per retrobar-se amb la ciutat i amb el món secret de Dalí. Premi Ramon Llull 2002.
- Àngel CASAS. *Fred als peus* (N Cas)
Retrat anecdòtic de la Barcelona de la postguerra.
- David CASTILLO. *No miris enrere* (N Cas)
La investigació de la mort d'una antic company porta un home a retrobar-se amb el seu passat de militant llibertari. Premi Sant Jordi 2001.
- Mercè FORADADA. *En el prestatge* (N For)
El repte de la soledat a partir dels 50. Premi Donna 2001.
- Jonathan FRANZEN. *Les Correccions* (N Fra)
Una mare intenta reunir la seva família per Nadal, per darrera vegada. Guanyador del National Book Award 2001.
- Tomás Eloy MARTÍNEZ. *El Vuelo de la reina* (N Mar)
L'obsessió d'un alt directiu condueix a descriure la situació de corrupció política de l'actual Argentina. Premi Alfaguara de Novel·la 2002.
- Juan José MILLAS. *Dos mujeres en Praga* (N Mil)
Una solitària dona encarrega a un jove autor que escrigui la seva biografia. Premi Primavera de Novel·la 2002.
- V.S. NAIPAUL. *Una Vida malaguanyada* (N Nai)
L'autor, Premi Nobel de Literatura 2001, relata la recerca vital d'un jove indi a Londres.
- Eva PIQUER. *Una Victòria diferent* (N Piq)
El desig de ser mare d'una dona superdotada. Premi Josep Pla 2002.
- Ferran TORRENT. *Societat limitada* (N Tor)
Les aliances i les traïcions per escalar socialment en la València dels nostres dies.
- Pablo TUSSET. *Lo mejor que le puede pasar a un cruasán* (N Tus)
Les desventures d'un jove paràsit en una Barcelona delirant. Premi Tigre Juan a la millor primera obra narrativa del 2001.
- Manuel VÁZQUEZ MONTALBÁN. *Erec y Énide* (N Vaz)
Una novel·la artúrica és punt de partida i rerefons de tres històries de soledats.
- Jacint VERDAGUER. *En defensa pròpia* (N Ver)
Recopilació dels articles periodístics de l'autor. Edició amb textos inèdits fins ara.

Novel·la biogràfica

- Wladyslaw SZPILMAN. *El pianista del gueto de Varsòvia* (Nb Szp)
Crònica real d'un jove pianista jueu durant la II Guerra Mundial. Millor llibre del 2001 segons la revista *Lire*.

Novel·la històrica

- Alfred BOSCH. *1714: sota la pell del dimoni* (Nh Bos)
Segona part de la trilogia sobre els fets de l'11 de setembre de 1714 a Catalunya.

Novel·la d'humor

- Carles CAPDEVILA. *Jo vull ser famós* (Nhu Cap)
Retrat irònic del circ mediàtic de la societat actual, on només compta el triomf.

Novel·la negra

- Michael CONNELLY. *Luna funesta* (Nn Con)
Retrat del món del joc i de la màfia de Las Vegas a través d'un expressidiari.
- Olga XIRINACS. *No jugueu al cementiri* (Nn Xir)
Un violoncel amaga misteris que s'aniran desvetllant de mica en mica. Premi Sèrie Negra 2002.

Novel·la de viatges

- Pep COLL. *Per les valls on es pon el sol* (Nv Col)
La recerca pel Pirineu del mític castell-santuari del Graal, a finals del s. XIX.

Biografies

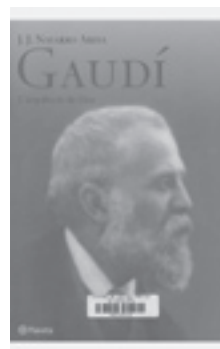
- Peggy GUGGENHEIM. *Confesiones de una adicada al arte* (B Gug)
Autobiografia d'una de les mecenes artístiques més importants del s. XX.
- Alejandro JODOROWSKY. *La Danza de la realidad* (B Jod)
Autobiografia que l'autor basa en el seu ampli món imaginari.
- J.J. NAVARRO. *Gaudi: l'arquitecte de Déu* (B Gau)
Biografia que intenta aclarir la relació de Gaudí amb la fe i la religió.
- Marina PICASSO. *L'Avi* (B Pic)
Visió molt crítica de la vida de Picasso a través dels ulls de la seva néta Marina.
- Simon SCHAMA. *Los Ojos de Rembrandt* (B Rem)
Assaig sobre el pintor holandès i la seva època.

Assaig

- Sebastian BALFOUR. *Abrazo mortal* (9 ES XX)
Assaig que comprèn des de la guerra colonial a la guerra civil a Espanya i Marroc.
- David BASSA. *Memòria de l'infern* (342.7 Bas)
Relats de supervivents catalans dels camps d'extermini nazis.
- Tahar BEN JELLOUM. *L'Islam explicat a la meva filla* (294 Ben)
Els conceptes sobre el món islàmic explicats de manera clara, senzilla i tolerant.
- Benito BERMEJO. *Francesc Boix, el fotògraf de Mauthausen* (342.7 Ber)
Testimoni de centenars de fotografies sobre el camp d'extermini de Mauthausen.
- José María CALLEJA. *¡Arriba Euskadi!* (323.2 Cal)
La vida quotidiana al País Basc. Premi Espasa Ensayo 2001.
- Antoni DALMAU. *Una Escapada al país dels càtars* (28 Dal)
Guia de viatge per conèixer els castells càtars.
- Jonaina ESCALAS. *Entender a los que entienden* (30-054 Esc)
Llibre destinat a famílies per tal que comprenguin el fet homosexual.
- Lucía ETXEBARRIA. *En brazos de la mujer fetiche* (860 En)
El fetixisme en la literatura com a forma d'interpretació d'una societat.
- JURISTES SENSE FRONTERES. *Ciutat i multiculturalitat* (325 Jur)
Projecte d'integració social multicultural per a crear noves dinàmiques socials.
- Gilles KEPPEL. *Crònica de una guerra de Oriente* (9 XX)
Recorregut sobre la situació social i política d'alguns dels països àrabs.
- Jesús MESTRE. *Contra els càtars* (28 Mes)
La repressió de l'Església catòlica contra el catarisme.
- Xavier ROIG. *Ni som ni serem* (338 Roi)
Mirada crítica d'un executiu a la realitat actual de Catalunya.
- Màrius SERRA. *Verbàlia.com* (82.08 Ser)
Recull dels 50 jocs de paraules més importants de la història.
- Josep Maria TERRICABRAS. *I a tu, què t'importa?* (17 Ter)
Els valors com a base per a la realització personal i l'interès col·lectiu.

Llibres de Sant Feliu

- Quim DÍAZ, Jordi GAITX. *Passejades per Sant Feliu de Guíxols* (CL 91 SFG)
Dos itineraris que serveixen per a descobrir l'evolució arquitectònica i urbana que ha experimentat la ciutat
- Vegeu la ressenya en aquest número de *L'Arjau* (p. 35).

DIRECTORI

SERVEI D'EDUCACIÓ

C/ PENITÈNCIA, 10 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 08 10 FAX. 972 82 11 94
E-MAIL: educacio@guixols.net
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 10 A 13 h.
(També a hores convingudes)

SERVEI D'ARXIU

C/ ABADIA, s/n (Monestir) 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 15 75 FAX. 972 82 15 74
E-MAIL: arxiu@guixols.net
NOUS HORARIS: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 9 A 14 h.,
DIMARTS I DIJOUS, DE 17 A 19 h.
(Dissabtes, a convenir amb el responsable de l'Arxiu)

BIBLIOTECA MUNICIPAL

C/ SANT LLORENÇ, 13, 1r. 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 32 40 57 FAX. 972 82 11 94
E-MAIL: biblioteca@guixols.net
HORARIS: MATINS, DIMARTS, DIJOUS I DISSABTE, D'11 A 13,30 h.,
TARDES, DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 17 A 20,30 h.

MUSEU D'HISTÒRIA

C/ ABADIA, s/n (Monestir) 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 15 75 FAX. 972 82 15 74
E-MAIL: museuhistoria@guixols.net
HORARIS D'HIVERN: FEINERS, D'11 A 14 h. I DE 17 A 20 h.,
DIUMENGES I FESTIUS, D'11 A 14 h.

L'ARTAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ

JUNY 2002

Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols

Diputació de Girona